

Izhaja ob 4 jutraj.

Stane mesečno 20.— Din
za inozemstvo 30.—
neobvezno

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/1
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravišтво:

Ljubljana, Prešernov
ul. št. 54. Telef. št. 35.

Podružnici:

Maribor, Barvarska ul. 1
Celje, Aleksandrova c.Račun pri pošt. čekov.
zavodu št. 11.842.

Ljubljana, 28. novembra.

Za politično zrelost večine slovenskega ljudstva na začetku 20. stoletja zgodovinar ne bo imel mnogo dokazov. Slovenci smo pač stoletja tlačani Nemcem, Italijanom in Madžarom in brez svoje države smo vedno bili le igrači v rokah tujih močtev. Mraz nas spreleti in sramota nam udarja v obraz, kadar se spomnimo nazaj na čas svetovne vojne, ko so se naše množice navduševale za svoje tlačitelje in trinoge ter drvele v vojno na strani Avstrije, Nemčije in Turčije. Bili so sicer po vseh naših krajih narodni ljudje, katerim ni le čustvo, marveč tudi politični razum veleval, da je za Slovence usodno simpatizirati ter boriti se za Germanstvo ter tako za svojo lastno pogubo. Sebe, ko je bila Avstrija dejansko že na tleh in potem, ko se je takorekoč ves svet dvignil proti Germanstvu, so se začeli med Slovenci svitati dnevi jugoslovenske deklaracije, dokler se ni na ruševinah Avstro-Ogrske dvignila Jugoslavija, skupna domovina in država Slovencev, Hrvatov in Srbov. Bili so to časi, ko je z elementarno silo udarila na dan nacionalna sila slovenskega ljudstva. Čista in nepokvarjena. Časi, ko so bili vsi Slovenci ena duša, eno srce. Demagogi in zapeljivci ter falsifikatorji narodne volje so se takrat poskrili, ali pa so potuhnjeno markirali veselje in navdušenje.

Pričakovali smo, da nastopi za Slovence po prevratu definitivno doba iztreženja ter zavest težke odgovornosti za bodoče rodove, ki jo nalaga dograditev lastne države današnji generaciji. A čepet je slovensko ljudstvo postalo žrtev nesposobnih in nezrelih, a tudi brezvestnih političnih voditeljev. Mesto da bi se narodu pokazalo, kje so pravi vzroki težkih poveljnih razmer in težavnih otroških bolezni nove države, mesto da bi se apeliralo na sicer zdrav razum in uvidenost slovenskega ljudstva, se je začela licitacija v demagogiji, našim množicam pa so se vsakojake fata morgane slikale kot realni in dosegljivi cilji.

Prvi val demagoške omotice, kateremu je bila izpostavljena celotna država, a tudi Slovenija, je bil val komunizma, čegar efekt se je pokazal pri volitvah 1. 1920. v 62 poslanceh. Takrat je tudi pri nas kar vse delilo privatno lastnino, posestva, rudnike, tovarne, obrti in trgovine. Čez noč so hoteli postaviti na glavo ves družabni red po neslavnem vzorcu moskovskih židov. Država se je kmalu izkazala za močnejšo nego so bili prevratni elementi. Povodenj komunizma v Jugoslaviji je za vedno minula.

Uloga komunistov so v Sloveniji pred zadnjimi volitvami prevzeli in nadaljevali katoliški boljševiki. SLS je s primerno akomodacijo in s parolo: »za avtonomijo Slovenije« porabila v dosego svojih ultramontanskih ciljev v agitaciji med slovenskim ljudstvom vsa komunistična sredstva, povrh pa še zlorabila regionalizem in zgodovinsko jako razvito plemensko čustvo Slovencev. Tudi ta val se je kmalu razbil ob skali enotne države. Njegovi povzročitelji so se izkazali kot varlice naroda, nesposobne in nepoštenne.

Zadnje leto je svetil vsem državljaniom SHS kot svetla zvezda vodilna »sporazum«. Uverjeni smo bili, da samo od tega zavisi napredek naše nestrane konsolidacije. Radič je uveljavil tudi ta ideal. Sebe trpke preizkušnje so pokazale, da je bilo geslo sporazuma le goljufiva firma, pod katero so hoteli prevratni separatisti in federalisti doseči protidržavne svoje namene. Končni efekt politike sporazumščev je ta, da je sedaj po vseh pokrajinah Jugoslavije, kjer še prevladuje politična nezrelost in državna nezavednost, zavlada zopet nova parola, parola republikanstva, od katere ravno tako, kakor od vseh prejšnjih parol, naivni in lahkoverni ljudje pričakujejo temelitega izboljšanja v zadovoljstvu. Kakor so svoj čas klerikalci izbojzali pred komunisti zanesli med Slovence katoliški boljševizem pod firmo avtonomije, ravno tako izleda, da bo pri teh volitvah SLS izbojzali pred Radičem ter v skrb za obstanek klerikalne kliše — iz Slovenije izganjati Radičevega hudiča s svojim republikanskim Belecubom.

Tudi slovensko republikanstvo se bo čisto gotovo kmalu izkazalo za prevaro, za katero pa bo žal, zopet ljudstvo nosilo težke posledice. Treba je le situacijo čisto trezno razmisliti, da se vidi, kako prav imamo zopet mi, ki zastopamo enako smernico v Jugoslaviji od njenega začetka, a se je po intervalih posameznih kriz še vedno izkazalo, da je edino naš program pravičen.

Kdo še je tako nedolžen, da veruje, da bosta gg. Korošec in Prepeluh izpremenila Jugoslavijo v republiko? Kdo verja-

Klerikalno-italijanske intrige radi ukinjenja razmejitve

NOVE »SLOVENCEVE« KLEVETE. — ŠKOFOVSKE LAZI O INVALIDIH, O IZDAJSTVU PRI RAZMEJITVI IN O SPORU S FRANCIJO. — VLADA BO KLERIKALNE OBREKOVALCE POGNALA PRED SODIŠČE.

Beograd, 28. novembra. p. Včeraj je tukajšnja bloška »Pravda« pričela z ostro kampanjo proti ministru Žerjavu radi ustavitve razmejitvenega dela pri Logatcu. Naravnost cinčno »Pravda« dolži dr. Žerjava, da oškoduje državne interese, ker se je potegnil za to, da se našim obmejnim rojakom ne dela pri itak bolestrnem razgraničevanju še nepotrebna občutna škoda in ker je vztrajal, da naša vlada preko dr. Rybafa urgira svoječasno Mussolinijevo obljubo glede lojalne revizije granice. »Pravda« danes svojo kampanjo nadaljuje. Splošno se smatra, da so inspiratorji nesramnih napadov na dr. Žerjava klerikalci, plačniki pa Italijani, v katerih korist so članki napisani.

Beograd, 28. novembra. p. Odeljenje za štampo ministristva za zunanje stvari je izdalo uradno obvestilo: V zadnjem času so se posebno v Primorju širile vesti, da se sedaj pri pogajanjih v Benetkah dela na to, da se zopet ustanovi neki pristanski konzorcij Sušak - Reka, kakor tudi da je možnost, da naša vlada pristane na železniško zvezo Zadra s Kninom. Pooblašeni smo izjaviti, da je ena in druga možnost izključena.

Beograd, 28. novembra. p. Današnji ljubljanski »Slovenec« poroča, da je finančni minister izjavil predsedniku invalidskega združenja, da invalidom ne more izplačati, češ da vlada nima potrebnih kreditov ter da je smatrati vladni sklep o nujni pomoči invalidom za trik in da se ne bo nič izpolnilo. Vse to je prosta izmišljotina in kleveta. Finančni minister je napačno zastopnika invalidov obvestil, da je vlada v svrhu povziranja njihovih prejemkov votirala 100

Po prisegi novih ministrov

VČERAJSNJA SEJA MIN. SVETA. — AVDIJENCE NA DVORU. — RAZNA AKTUALNA VPRAŠANJA.

Beograd, 28. novembra. p. Danes opoldne so bili v dvoru zaprišeni novi ministri. Zbrali so se v predsedstvu vlade, nakar so se s Pašićem peš podali v dvor. Od 12. do 1. se je vladala seja vlade. Ministri so čestitali svojim novim tovarišem in poudarjali da bo vlada sedaj v polnem obsegu nadaljevala svoje delo, ker je dano popolno jamstvo, da bodo novi ministri brez rezerve podpirali politiko in taktiko vlade. Finančni minister je referiral, da je naša država pozvana na konferenco v Inomostu, kjer naj bi se dosegel sporazum za prevzemanje dolgov, ki jih morajo prevzeti posredne države kot naslednice bivše Avstro-Ogrske. Naša kraljevina bo početkom nastopnega proračuna pričela odplačevati obresti na rento, ki zadeva nas. Ministrski svet je sklenil, da se bo ta postavka vnesla v novi proračun.

Od 10. do 13. je bil pri kralju v avdienci Ljuba Jovanović. Ob 17. je kralj sprejel ministra Žerjava, nato pa ministra dr. Edo Lukinića.

Danes je bil podpisan ukaz, s katerim

milijonov, ki so že stavljeni na razpolago. Novo imenovani minister socijalne politike ima po sklepu vlade sestaviti tabelo, po kateri se bodo odmerili novi dodatki. Finančno ministrstvo je s svoje strani vse storilo in upati je, da bo tudi razdelitev, ki jo vrši ministrstvo za socialno politiko, v kratkem urejena.

Druga izmišljotina, katero »Slovenec« danes znova razpreda je ta, da so se pri razmejitvi vršila »izdajstva« in da je pri tem kompromitiran neki major. Nikjer in nikdar ni vlada dobila nobene informacije, ki bi kazala na to, da je katerikoli naš oficir pri razmejitvi se nekorektno obnašal. Razširjevalci teh vesti bodo postavljeni pred sodišče.

Prost falzifikat je končno klerikalno poročilo o neki protestni noti Francije, ki jo spravljajo v zvezo z nezaupanjem, ki ga baje ima francoska vlada napram naši državi. Vaš dopisnik je dobil iz vladnih krogov pooblastilo, da to vest demantira. Take note sploh ni, temveč gre za pogajanja, katera se vršijo s Francijo več kot leto dni in ki jih je sedanja vlada prevzela od prošle Davidovičeve vlade. Kakor znano, ima Francija velike simpatije za našo državo in te simpatije so od nekaj iskrene ter niso v zvezi z nobenim režimom.

Klevete klerikalnega časopisja, ki hujša mase z najglupejšimi izmišljotinami proti vladi in državi ter očitno zasleduje tudi namen spodkopati ugled naše države v inozemstvu, izživajo v vseh resnih političnih krogih ogorčenje, pa tudi začudenje, da je mogoča taka brezvestna zloraba tiskovne svobode.

rim je imenovan za državnega podtajnika v ministrstvu za agrarno reformo dr. Momčilo Ivković (radikal), v ministrstvu za šume in rube pa samostojni demokrat Sreten Vukosavljević.

Minister pravde dr. Edo Lukinić je pri zunanjem ministru in ministru za socialno politiko posredoval zastran izplačila še neizplačanih selvestralnih zapuščin naših podanikov v Združenih državah. Našemu poslaniku v Washingtonu so bile že poslane vse potrebne instrukcije. Češkoslovaški poslanik Seba je danes dolgo konferiral z zunanjim ministrom Ninićem o poslih na zasedanju sveta Zveze narodov, ki se prične 8. dec. v Rimu. Na konferenco odpotujeta češkoslovaški zunanji minister dr. Edvard Beneš in naš zunanji minister dr. Ninić.

Džemijetska poslanca Kenan Zija in Derala sta dospela v Beograd. V razgovoru z našim dopisnikom sta poudarila, da ne nameravata džemijeta cepiti, temveč ga vrniti na staro pot in ga odvrti od tega, da bi se združeval z defetisti.

Volilne priprave Narodnega bloka

KONFERENCA MINISTRA ŽERJAVA S PAŠIĆEM. — SKLEP IZVRŠILNEGA ODBORA NARODNE STRANKE —

Beograd, 28. novembra. p. Situacija se razvija zelo ugodno ter je v vseh točkah čista in jaka. Skoro vsa vprašanja, ki bi utegnili postati predmet nesoglasij, so sporazumno že rešena. Nadaljuje se akcija, da se v več okrožjih doseže popolni sporazum za skupni nastop nacionalnega bloka.

Popoldne je minster za šume in rube dr. Žerjav dolgo konferiral z ministrskim predsednikom Pašićem. Konferenca se je tikala sporazuma radikalov in samostojnih demokratov v Sloveniji. Nato se je v kabinetu ministra Pribičevića vršila seja ministrov samostojnih demokratov in obeh državnih podsekretarjev. Na tej seji se je razpravljalo o nadaljnji taktiki stranke, posebno z ozirom na sporazum za skupne liste Nacionalnega bloka.

Nocoj je imel sejo izvršni odbor radikalne stranke pod predsedstvom Ljube Jovanovića. Za nosilca liste v Nišu je določen Nikola Uzunović, v Somboru Marko

S PAŠIĆEM. — SKLEP IZVRŠILNEGA RAZCEPLJENOST DAVIDOVIČEVCEV.

Trifković, v Virovitici dr. Momčilo Ivković. Dr. Peleš je poročal, da je bil na zboru radikalnih delegatov v okrožju Petrinja sprejet soglasen sklep, da se postavi kandidat skupno s samostojnimi demokrati. Nosilec liste bi bil samostojni demokrat ter se dr. Pelešu zagotovila dva močna okraja. Radikalni upajo, da bo v tem okrožju Nacionalni blok dobil 6 poslancev (dosegaj 3). Zato zahtevajo, da se zagotovi peti mandat radikalom. Izvršni odbor radikalne stranke bo nadaljeval delo v nedeljo 4. decembra, ko se bodo definitivno določili nosilci list v vsej državi.

Beograd, 28. novembra. p. Danes popoldne je imel sejo izvršni odbor Davidovičeve stranke, v kateri se bje velik boj za nosilce list. Kandidat za južni Banat je Ljuba Mihajlović. V tem okrožju pa bodo davidovičevci nastopili s tremi listami. V vseh volilnih okrožjih davidovičevci vlada velika razcepljenost.

Pozicija Primo de River se ruši

NARASČAJOČ ODOPR GENERALITETE IN OFICIRJEV PROTI DIKTATORJU KRALJ SE DE RIVERI ŽE ODPOVEDUJE.

Pariz, 28. novembra. s. Quotidien« objavlja iz zanesljivega španskega vira poročilo, da narasča v generalskih in častniških krogih nerazpoloženje proti Primo de Riveri. Odločitev vrhovnega sodišča, da je treba na smrt obsojeno postaviti še enkrat pred redno sodišče, je izzvala med večino generalov sovražno stališče. Posebno je omajano stališče Primo de River v Maroku. Namestnik predsedni-

ka direktorja admiral Magaz je večkrat zaprosil za demisijo. Kralj Alfonz demisije ni sprejel in je pozval Magaza, naj se stavi nov direktorij brez Primo de River. Admiral je to odklonil. V madridski garniziji je agitacija zelo živahna. Kakor se čuje, je opaziti v madridski garniziji odposlance revolucionarnega odbora iz Pariza. Policija je storila obširne varnostne ukrepe.

Nove borbe v Egiptu

UPORI EGIPČANSKIH ČET V SUDANU. — NADALJNE ARETACIJE V KAIRU IN OKOLICI.

London, 28. novembra. v. Kakor poročajo listi iz Egipta, so se egiptovski častniki in vojniki uprli angleškemu povelju, da naj izpraznijo Sudan ter izjavili, da bodo to storili, kadar dobe povelje od egiptovske vlade.

London, 28. novembra. s. »Daily Chronicle« javlja iz Kaira, da je bivši ministrski predsednik Zaglul paša zaprosil za potni list za Evropo, kjer se hoče ustaviti nekaj časa, da poseti terminalno kopeli.

ALARMIRANJE ISLAMA.

London, 28. novembra. s. »Times« javlja iz Carigrada: List »Tasvir-i-Efkâr« piše, da znači angleška akcija v Egiptu napad na celokupni islam. List napoveduje, da se bo boj za neodvisnost Egipta nadaljeval ravnotako, kot v španskem Maroku.

ANGLIJA ZAHTEVA MANDAT NAD SUDANOM.

London, 28. novembra. j. »Daily News« doznajajo, da se havi angleška vlada v vprašanju, da bi izposlovala od Zveze narodov mandat nad Sudanom

Vprašanje razmejitve

Beograd, 28. novembra. p. Nocoj je bil sprejet na dvoru polkovnik Draškić, pred sednik razmejitvene komisije v Sloveniji. Po tej avdienci je bila v ministrskem predsedstvu konferenca med dr. Ninićem, dr. Žerjavom in Draškićem. Razgovor se je tikal razmejitve v Sloveniji.

Komunistični načrti

Beograd, 28. novembra. p. Policija je danes zasledila veliko komunistično tajno konferenco. V Kosovski ulici 43 v IV. nadstropju se je doznalo, da imajo komunisti že tri dni tajne seje, katerih so se udeleževali delegati iz vse države. Policija je prepovedala izdajanje komunističnega lista »Okovani Rade«, komunisti pa so list izdajali in ga pošiljali naročnikom v zaprtih pismih z znakom po 1 dinar.

Policija je aretirala bivšega komunističnega poslanca Nikola Kovačevića, ki se je nahajal v Beogradu brez dovoljenja. Odpremljen je bil v svojo domovinsko občino. Iz Beograda je bil izgnan tudi D. Gustinčič iz Ljubljane, ki je tudi znan komunist.

PRVI JUGOSLOVENSKI ZLATNIKI.

Beograd, 28. novembra. p. Finančni minister je izdal rešenje, da se po kovaju drobja začne kovanje zlatih komadov po 20 Din, katerih se bo kovalo za 20 milijonov Din. Ti novci bodo imeli na eni strani sliko kralja z označbo: Aleksander I., kralj Srbov, Hrvatov in Slovencev, na drugi strani pa bo označena krona z napisom vrednosti novca.

SILNI VIHARJI V ANGLIJI.

London, 28. novembra. s. Vsled silnega viharja, ki divja zadnjih 24 ur v Rokavskem zalivu ter jugovzhodni obali Anglije, se je angleški parnik »Hardley« potopil. Izmed 19 mož posadke sta se rešila samo dva.

Na angleških otokih divjajo silni viharji. Stevilne ladje so se potopile. Vihar je tudi sicer napravil ogromno škodo.

Spremembe v diplomaciji

Beograd, 28. novembra. p. Danes je bil podpisan velik diplomatski ukaz. Emil Grof, katerega je Davidović vthotapil za poslanika v Atenah, je stavljen na razpoloženje, bivši poslanik v Atenah Jovan Marković je imenovan za pomočnika ministra za zunanje stvari. Dosedanji pomočnik ministra Jovan Vučković je imenovan za poslanika v Atenah. Za generalnega konzula na Dunaju je imenovan Lazar Bajić, za generalnega konzula na Reki Filip Dobradić, za generalnega konzula na Krfu Spasoje Pavlović, za svetnika poslanstva v Rimu Milan Jovanović ter za šefa odsaka v odeljenju za međnarodne pogodbe v ministrstvu za zunanje stvari Momčilo Jurišić.

Novi prosvetni šef v Ljubljani

Beograd, 28. novembra. p. Prosvetni minister je postavil za vršilca dolžnosti šefa prosvetnega oddelka v Ljubljani prof. dr. Pavla Pestotnika. Kakor je izvedel Vaš dopisnik, bo bivši prosvetni šef dr. Bevk, ki so ga klerikalci pregnali imenovan na svoje mesto nazaj ter nastopi službo, čim se vrne z daljšega bolezenskega dopusta, na katerem se nahaja.

NACELNIK AGRARNE DIREKCIJE

Beograd, 28. novembra. p. Kralj je podpisal ukaz, s katerim se za vršilca dolžnosti agrarne direkcije v Ljubljani imenuje dr. Anton Saplja.

me, da bo mesto kralja naš vladar gošpod Radič? Kdo more misliti, da bi bilo potem bolje, kakor je? Ali naj večne krize, na katere so bili dosedaj vsled svoje razcepljenosti obsojeni naš parlament in naše vlade, raztegemo še na vladarske krize? Še na Češkem so v skrbah kaj bo, kadar ne bo več prezidenta Masaryka. Naj bo kdo iz principa republikanec ali pa monarhist, vsakdo mora priznati, da je kralj bil zadnjih šest let v najkritičnejših momentih edini granitni steber, ki je v burjah in viharjih naših notranjih kriz tvoril čvrsto, neporušljivo osnovo naše narodne in državne eksistence. Sedaj pa naj izročimo državo Radiču in Korošču, da jo v zraku razženeta! Povejte raje ljudstvu odkrito, da je rešitev Jugoslavije in njen procvit ter zadovolstvo ljudstva iskati drugod

kot v komunizmu, federalizmu in republikanstvu. Nikdar ne bo nič bolje, dokler bo ljudstvo volilo za poslance norce, tepce in lopove. To je brez ljudstvu razodeti in ko bo naš celokupni narod to izpregledal potem šele bo boljše in to brez »republikne«. Danes se na žalost z demagogijo zaslepeno ljudstvo bega z fantastičnimi gesli, politični demagogi zastrupljajo vse javno življenje, poslanci pa za pravljajavo državi in davkoplačevalcem premoženje, kradejo Bogu in Jugoslaviji čas, da se ne more z večjo naglico povspreti na oni višek, na katerem bi že lahko bila, ako bi ne bilo ljudskih prevarantov.

Ce bo narod pri volitvah sodil trezno in stvarno, potem bo klerikalno stranko kratkoma zbrisal s sveta ter jo zmčkal z njenimi voditelji vred za vedno.

Nova rusko-angleška pogajanja?

London, 28. novembra. s. »Westminster Gazette« javlja, da sta angleška kakor tudi sovjetska vlada pripravljene pričeti nova pogajanja za sklep angleško-ruske trgovske pogodbe, ki predvideva odškodnino za one angleške državljane, ki so bili vsled političnih dogodkov v Rusiji oškodovani.

NOVA EPOHALNA IZNAJDBA.

Stockholm, 28. novembra. v. Švedski inženjer Sven Ludberg je napravil novo epohalno iznajdbo, ki se nanaša na izkoriščanje sil vodnih valov. Aparat pretvarja gibanje valov v električno energijo, ki se porablja za sesanje vode v turbine. Z novo napravo se uporabi približno 60 odst. sil, ki jih proizvaja valovanje vode.

POVRATEK IZ RUSIJE.

Beograd, 28. novembra. r. Prošli teden se je vrnilo preko Poljske nad 500 naših državljanov, ki so bili vojni ujetniki v Rusiji. Kakor pripovedujejo, se nahaja tam še okoli 27.000 naših ujetnikov, ki se radi pomanjkanja sredstev ne morejo vrniti.

Borza

28. novembra:

CURIH: Beograd 7.50, Pariz 27.75, Milan 22.48, Praga 15.65, Bukarešta 2.65, Solija 3.75, Dunaj 0.0073.

DUNAJ: Beograd 1031 do 1035, Milan 3072 do 3084, New-York 70.935 do 71.185, Praga 2130 do 2140, Solija 517 do 521, Curih 13.700 do 13.750, dinarji 1025 do 1031, lire 3040 do 3060.

PRAGA: Beograd 49.325, Dunaj 4.7025, Rim 147.55, New-York 83.90.

BERLIN: Beograd 6.10, Milan 18.20, Praga 12.57, Curih 80.80.

LONDON: Beograd 318, Rim 106.60, Dunaj 328.000, Praga 154.25.

NEW-YORK: Beograd 145.75, Rim 435, Dunaj 0.1412, Praga 800.50.

Radićevska borba proti agrarni reformi

RAZKROJ V MASAH RADIĆEVH PRISTASEV. — V ČEM SO POSTALI KLERIKALCI VZGLAD ZAGREBU.

Zagreb, 28. novembra.

Radićev proglaša na »vse narodnosti v Rački, Baranji in Banatu« je bil zastupljen. In to je bilo edino na mestu. Zakaj Radićev proglaša, ne uvažujoč odstavke, ki po sebi izvajajo paragraf, tudi po splošnem tonu unikum Radićev perifikcije in zločinskih demagogij. Najodurnejši je Radićev izpad proti dobrovoljcem, kjer Radić vojvodinski »brači v kulturi in poštenju, v delu in prajenjanju« na prvem mestu naroča, naj se »nibde ne boji ne žandarjev, ne dobrovoljcev«, ker so dobrovoljci v »veliki zablodi, ako menijo, da jim bo ostala zemlja, ki so jo dobili od seljakov.« Po naukih HRSS da se zemlja ne zasluži za junaštvom in krvi, temveč z delom in znojem...

Jasno je, da se boljševiski agent Stipa Radić s temi defetističnimi besedami obrača predvsem k vojvodolinskim Nemcem in Madžarom. Hrabri jih proti orožnikom in dobrovoljcem, kajti kolonizirani dobrovoljci so Radiću ten v peti. Dobili so potom agrarne reforme poedine parcele madžarskih in nemških grofov, kakor so Radićevi seljaki v hrvatskem Zagorju dobili zemlje raznih baronov in plemičev. Proti dobrovoljcem, ki so enako siromašni preprosti seljaki, nacionalni pa seveda vsevidlj, hujša Radić madžarske in nemške kmete v Vojvodini, niti z besedico pa ne omenja švabskih in madžarskih magnatov, ki jih je kopice. Dobrovoljci niso »v zablodi« in bolj od avstrijskega petolizca Radića veda, da madžarski in nemški grofi svojih ogromnih veleposestev, ki so zdaj deloma kolonizirani, niso pridobili z »delom in znojem«, temveč z ordinarnim fevdalnim guljenjem in nasilstvom. Zato bo Radić v gonji proti dobrovoljskim kolonijam in proti agrarni reformi naletel na mrtvo stražo, ki v Vojvodini čuva severno mejo. Radiću se ntegne lopovsko izvajanje dobrovoljske kruto maščevati, kakor je obenem po sebi razumljivo, da take njegove

atake le solidariizirajo in učvrščajo fronto vseh nacionalnih elementov v državi.

Za primer Radićeve brexpriemerne hinvščine pa morejo najboljše služiti etnografske karakterizacije, ki se jih Radić poslužuje v svojem pismu: Madžari so mu »ogujeni jahači, plesači in dobri orači«, a zdaj morajo postati tudi »korajžni republikanci«; Nemci so mu delavni in šparoviti; Bunjevci in Šokei dragi in blagi, samo da odslej ne smejo več kakor oves gledati na Beograd in klerikalno Ljubljano, marveč v Zagreb in v Radićevo republiko; Slovaki in Rusini so za Radića »potrpežljivi kakor biblijski Job«. Rumuni pa »redkih besedi in dobrega premišljanja«, torej ravno obratni od Radića. Končno se je Radić spomnil, da v Vojvodini eksistira tudi Srbi in jih proglašaja za »svet srbskega naroda«, seveda po pogojem, da poljejo volit njegovo mitrovstvo. Hudo bo le za Radića, da ta svet tudi pri volitvah ne bo ovenel, pač pa Radić pogorel z vsem svojim agitacijskim plamenom.

No, Radićeva eksanzija se vrtlo uspešno ventilira s samim notranjim razkrojem v stranki. Proglas, ki ga je objavila Lovrečkovićeva skupina, deluje med radićevskimi masami, ker so ga podpisali večinoma dosedanjim vplivni predsedniki Radićevih organizacij, znani kot vnosi sotrudniki »Slobodnega Doma« vsi popularni agitatorji. Tako osebno seljaki: Josip Milanković in Paško Pavlič iz Skabrnja v Dalmaciji, Ante Kovačić iz Vuka, Juraj Skvorčević iz Jerolim Zadravec iz Medimurja, Ivan Simić iz Bosne in dr. — »Hrvat« skuša Lovrečkovićev pokret ignorirati, zato na s tem huišim srdom iznada proti Surminu in Drinkoviću. Prostaške psovke, golila gnojnice in divji bes, s katerim se zaganja v oba moža, je povsem po vzoru »Slovenca« in so torej klerikalci vsaj v eni stvari postali majstori tudi Zagreba — v umetnosti klevetanja in blatenja.

Minister Surmin o svoji politiki

Zagrebske »Novosti« prinašajo razgovor svojega beograjskega dopisnika z novim ministrom za trgovino in industrijo dr. Surminom.

Novi minister je na vprašanje, kakšno mišljenje ima o našem notranjem problemu glede na svoj vstop v kabinet g. Pašića, odgovoril med drugim: »Stopil sem v vlado po sporazumu z g. Pašićem, ki obenem z radikalno stranko gre za tem, da se na solidni bazi pride do pravičnega rešenja vseh notranjih vprašanj, ki nas mučijo že šest let.

Na vprašanje o zadržanju v najbližji bodočnosti je izjavil: »O tem se že danes (27. t. m.), ko še nisem prevzel portfelja in položaj zaklakte, ne morem podrobneje izjaviti. Odsel bom v Zagreb, in to najbrže že jutri zvečer, ako mi bodo prilike dopustile, in se bom razgovarjal s prijatelji o vseh teh vprašanjih.«

O svoji trgovinski politiki je minister izjavil med drugim: »Prizadeval si bom, da dobim za državnega podtajnika v svojem ministristvu strokovno silo, ki je posvečena v prilike vseh naših gospodarskih panog in ki bo mogla vedno dajati inicijativo pri izvrševanju programa, ki sem ga zamislil za našo industrijo. Zelo važno je vprašanje našega obrtništva, namreč v katerem pravcu naj se v bodoče razvije. Dalje moram proučiti, kakšne korake je treba podvzeti za upostavo naše trgovine. Pri tem vprašanju je nedvomno velike važnosti sklepanje trgovinskih pogodb z inozemstvom. Razvoj naše industrije je treba podpreti z vsemi izkušnjami, ki jih imamo, a predvsem je potrebno ustvariti podlago, da se v Angliji, Ameriki in drugih državah doseže zaupanje v naše delo. Vsa vprašanja gospodarskega značaja se bodo reševala v popolnem kontaktu s prizadevanji gospodarskih krogov.

Na vprašanje, ali bo kje kandidiral pri sedanjih volitvah, je izjavil minister, da bo kandidiral v mestu Zagrebu, in sicer na lastni listi.

Pred volitvami v Nemčiji

Kancelar Marx proti desnemu bloku. — Divji izbruhi Ludendorffovega časopisa ja. — Komunisti in volitve.

Berlin, 25. novembra.

Komaj deset dni še loči Nemčijo od volitev in borba med strankami je dosegla vrhunec. Sicer se ne opažajo enaki izgredi kot prejšnji mesec pri volitvah na Angleškem, vendar je trgiranje in preplepanje letakov na dnevnem redu, ali pravzaprav na — nočnem redu. Tudi na shodih prihaja večkrat do hrupnih prizorov. Tako je n. pr. na shodu v Halle demokratski kandidat Georg Bernhard, glavni urednik »Vossische Zeitung« temeljito oklofutal nekoga Ludendorffovega pristasa, ki mu je prekinil govor z medlekico: »obrekovalec«.

Najvažnejši dogodek v volilni kampnji zadnjih dni je nedvomno veliki govor kancelarja Marxa na nedeljskem shodu centra v Kölnu. Marx je podal sliko političnega položaja, zlasti glede poreskih pokrajin. Izjavil je, da je nastalo izboljšanje posledica sprejetja Dawesovega načrta. Izrazil je nado v nadaljne uspehe: »Danes ima Nemčija

trdno obljubo od g. Herriota glede izpraznitve novozasedenega ozemlja in upa, da bo evakuacija prve cone s Kölnom vred izvršena do 10. januarja. V nadaljnjih izjavanjih je odločno odklonil reakcionarni blok: »Vlada, ki bi prišla pri grofu Westarpu (vodji nacionalcev) in jenjala pri centru, ne bi le stala na zelo ozki parlamentarni bazi, temveč bi gravitirala k Hitlerjancem. Ne morem si zamisljati, kako si grof Westarp predstavlja, da bi centrom mogel voditi skupno politiko z Ludendorffom. Tak meščanski blok, v katerem bi mi služili le kot streme za »volkische«, odklanjam pod vsakim pogojem. Marx je izjavil, da »mora jedro državne zajednice prekoslej ostati sredina: centrom ljudska stranka in demokracija. Ta Marxova napoved pomeni, da centrom ne namerava izpremeniti dosedanje smeri v zunanji politiki, temveč »vztrajati do konca na poti sporazuma«.

Afera generala Nathusiusa, ki je bil pred vojaškim sodiščem v Lillu obsojen na eno leto ječe (op. ured.: med tem je bil že pomiloščen in izpuščen), je bila povod hudi časnikarski kampanji. Posebno nemško »nacionalni časopisi« bruhanje sovraštvo do Francije. Ludendorffov organ »Deutsche Zeitung« n. pr. piše tako: »Lillska obsodba nam daje pravico, da pljunemo Franciji v hinavski obraz. Zaničevanje, mešano s sovraštvom, polni nemško dušo od Meuse do Njemena, od Adife do Baltika. Povsod se razlega kliče maščevanja... Prišel bo dan, ko bomo kaznovali Francijo pa naj bo tedaj republika ali monarhija. Noben Nemec ne sme pozabiti sodbe (v Lillu), dokler je ne bo Francija od Vogezov do Pirinejev, od Meuse do Sredozemskega morja plačala s krvjo in solzami vseh slojev svojega prebivalstva. Hanibalova prisega je le slaba slaba obetka, ki danes pretresa vsa nemška srca«. Ti in podobni onemogli izbruhi sicer danes ne morejo nikomur škoditi, vendar si spričo njih človek lahko misli, kako bi bilo danes v Evropi, če ne bi vsenemški orel imel k sreči nekoliko pristranih peruti.

Ludendorffovim pristasaem prede precej trda v volilnem boju, ker jim je zmanjkalo denarja in njihove fraze se ne palijo več. Nič boljše ne gre komunistom, ki sami računajo, da dobe komaj 50 odst. glasov, ki so jih imeli pri zadnjih volitvah. Seveda se izgovarjajo z volilnim terorjem. Njihov glavni list piše o stvari takole: »4. maja 1924. je čez 4 milijone Nemcev volilo komunistično stranko... Letos pa so bili skoro vsi vodilni strankini funkcionarji obtoženi, zasledovani, zaprti in po večini še obsojeni. 8000 nemških komunistov, ki sede v ječah, so skoro vsi vodilni funkcionarji. Se večje število sodrugov — okoli 10.000 — se je odstranilo iz dežele, da se izognejo zasledovanju oblasti. Članek trdi nadalje, da posebne policijske patrulje potrgajo in zamažejo vso komunistične lepake in pravi: »Na več krajih so bili celi volilni shodi komun. stranke aretirani, spravljani na tovrstne voze in odpeljani v ječe, kar zadržuje mnogo indiferentne ljudi, da ne posežejo naših shodov«. Dalje piše »Rote Fahne«: »Komuniste sistematično odpuščajo iz vseh obratov. Veliko je takih krajevnih organizacij KSN z več sto člani, od katerih niti eden ni zaposlen. Kdor koli javno nastopa kot komunist mora

računati s tem, da bo čez par dni za poden z dela« itd.

Sicer so trditve komunističnega glasila precej pretirane, vendar, kar ostane, kaže vsceno plastično, kako postopa nemška republikanska vlada »demokratsko« a prevratnimi elementi. G. Radić je lahko vesel, da nima pri svoji volilni agitaciji za »mirotvorno in čovječansko« opraviti s pruskim ministrom za notranje zadeve, socialistom Severingom ampak le s pohlevnimi beograjskimi »batinaši«.

Koroščevo kolumbovo jajce

Kako je dr. Korošec lani barval pirah za dobre Slovence...

in kaj se je klerikalcem z njega izvalilo...

Politične beležke

— Krokodilove solze. S kraljevim ukazom sta bila upokojena zagrebska vseučiliška profesorja dr. Albert Bazala in doktor Fran Barac. V opozicijskem novinstvu je radi tega velik vrišč in krič, češ da gre za politično persekucijo, ker sta imenovana gospoda ostra nasprotnika Narodnega bloka. Ta motivacija je povsem izmišljena in v direktnem nasprotju z dejanskim položajem. Akoravno sta prof. Bazala in Barac znana zagrebnata separatista in je zlasti prof. Bazala edna glavnih protijugoslovenskih hujšakačev na zagrebski univerzi, je vlada respektirala svobodo političnega prepričanja in udeleževanja obeh gospodov na naravnost skrupulozen način. Prošli teden pa je Hrvatska Zajednica, katere odlična člana in voditelja sta omenjena profesorja javno proklamirala republikanski program ter s posebnim proglasom, podpisanim od vodstva in glavnega tajnika, pričela tudi s svoje strani republikansko propagando. Prof. Barac je član vodstva republikanske H. Z., prof. Bazala pa je kot glavni tajnik H. Z. naravnost voditelj te propagande. Sedaj vlada ni mogla več mirno gledati, in sicer iz enostavnega razloga, ker bi bila sicer grešila proti zakonu. Čl. 4. uradniške pragmatike namreč predpisuje, da »državni uslužbenec ne sme biti, kdor javno izraža načela zoper obstoječo državno obliko«. S svojo proklamacijo sta torej prof. Barac in Bazala sama se izločila iz državne službe. Sedaj se proglašata za mučenika. Kakšna junaška sta to! In kako vzvišen je nad njima n. pr. beograjski vseučiliški profesor Ljuba Stanojević, ki je vstopil v vodstvo srbske republikanske stranke in vedel, da se to ne strinja z njegovimi dolžnostmi kot državnega uradnika takoj prostovoljno resigniral na svoje profesorsko mesto. Njemu gre spoštovanje, zagrebskima »mučnikoma« pa edino dolžujejo krokodilove solze »Hrvat« in »Slovenec«.

— Boltatuv Pepe kot politični korespondent. »Slovenec«, je odkar so se ti gri odpeljali domov, postavil v Beogradu posebnega političnega korespondenta in glavnega informatorja klerikalne stranke v osebi svojega najdičnejšega sotrudnika Boltatuvega Pepeta, ki že od nekdanj slovi kot najjačja državniška potencia SLS. Ni čuda, da vbuzbuja »Slovenčev« telegrami v zadnjem času splošno pozornost in vsako jutro na trgu med škarnicarkami veliko senzacijo. Zlasti večeraj je bil zopet »velik dan«. G. Pepe javlja in »Slovenec« z debelimi črkami razglasa, da sta ministra Surmin in Drinković vstopila v kabinet, da odpo moreta dru. Zerjavu, s katerim »morata deliti nečedno in plačano vlogo«. Tudi je g. Pepe mnenja, da nobena še tako lepa izjava ne more olajšati gg. Surmin in Drinković tega sramotnega koraka — ki sta ga pa že storila. Sploh je čudovito, kaj vse je izvedel »Slovenčev« informator iz »intimnih krogov«, v katerih se intimno govori. N. pr. da znači Krizmanovo imenovanje pravcati poper

za Pribečevića! Kajti minister Krizman je »edini od Pribečevićevih ljudi, ki je vstopil v radikalno stranko, četudi je bil Pribečević proti njemu, češ da je izdal jugoslovenski program«. Grozen človek ta Krizman, ki vstopa v NRS, akoravno je Pribečević proti njemu in še groznejše, da potem sprejema kandidaturu kot nosilec samostojne demokratske liste v Varaždinu! Le nad eno stvarjo zmajujejo škarniclarce svoje glave: »Slovenec« objavlja celo, kaj bo vlada v bodoče še pripravila proti Slovincem in Hrvatom. Cenjenim bravkam se zdi, da je »Slovenec« preveč začel med vladine kroge in da se pletejo med njim in režimom ne-dopustne zveze, kajti sicer bi — tako pravijo — ministri vendar njemu ne povedali, kaj nameravajo še vse pripraviti. Moj Bog, dobre ženice naj se ne razburja. Čudež ni tako kompičiran. Klerikalna gospoda so sedaj stalno nekoliko slabe volje ter iščejo tolažbe po občečloveskih metodah. In tako se tudi Boltatuv Pepe zvečer nahaja navadno v stanju inspiracije, ki nadomešča vse realnosti tega bednega političnega življenja. Kakor čujemo prevzame »Slovenčev« informator prihodnje dni še važnejše mesto. Postavljen bo za volilnega prokoka poslomljene blokade, kateri bo zasigural pri volitvah popoln uspeh.

— Sramota. Ne bi verjel, a vendar čitaš v davidovičevski »Pravdi« to-le škandalozno beležko: »Ustavobranitelji Zetjav in tovarisi so zahtevali, da se ustavi razmešitveno delo z Italijo, ker sicer bi Zetjav izgubil par sto volilcev, ako bi se razmešitev prevedla...« Elem »Pravdi« bi bilo ljubše, da dr. Zetjavovi obmejni volilci zginejo pod fašistovski knute, preden bi utegnili manifestirati svoje iskreno jugoslovensko prepričanje z volitvijo Nacionalnega bloka. Sramota, vnebovpiča sramota za ljudi okrog davidovičevskega organa, ki v slepem partizanstvu tako cinično pljuvajo na jugoslovenstvo in naše nacionalne može ob neodločni meji.

— Predzgodovina Lovrečkovićeve secesije. Zagrebskemu dopisniku Clevaričevega »Dnevnika« je eden izmed osnivačeljev nove Hrvatske seljačke stranke podal nekatere zanimive podatke o predzgodovini secesije HRSS: Leta 1922, so se v Križevcih sestali najstarejši člani HRSS, njeni soustanovitelji Jeličević, Lovrečković, Skrinjar, Häusler in drugi, ter s posebno resolucijo ultimativnega značaja zahtevali od Radića, da opusti brezglavo diktaturo, da se omeji od uplivo svoje porodice in da prepreči nadaljnjo korupcijo v stranki s tem, da se strankina blagajna odvzame gospej Majenki in poveri posebnemu gospodarskemu odboru. Poleg tega je resolucija ugotovila, da je HRSS, pod Radićevim vplivom postala nele »gospoška«, temveč ob takratnih razmerah uprav cesarjevska... Radić je resolucijo sprejel in obljubil »reformo«. Toda razmere so se še poslabšale, Radić je s svojo kličo postal še samovoljniji, škandali so se pomnožili od dne do dne. Dr. Häusler je prvi izjavil posledice, njegovi somišljeniki pa so ga zanekrat pustili na cedilu. Letos je tudi njim zavrelo do grla. Sedanja Lovrečkovićeva secesija — tako je izjavil informator — se ne bo omejila, ker je Radić zaigral zaupanje svojih tovarišev, ker se je ne-sramno obogatil na račun stranke in samovoljno prekršil točke starega programa, ki govorijo o narodnem edinstvu. V kratkem se pokretno pridruži tudi doktor Häusler, poleg drugih nezadovoljuev za morda tudi dr. Horvat, ki je že od Radićevega povratka iz Moskve v polni pasivni resistenci napram HRSS.

Iz demokratske stranke

Krajevne organizacije in poverjenistva JDS opozarjamo na okrožnico v zadevi V. politične šole, ki se vrši od 19. do incl. 23. decembra t. l. v Ljubljani. Da bo tajništvo moglo pravočasno preskrbeti vsem udeležencem prenočišča in prehrano, prosimo p. t. naslove, da nemudoma sporočijo, kdo se namerava tečaja udeležiti, ki se na prekasko doše prijave ne bomo mogli ozirati.

Prijavljeni golenci bodo prešli posebnovabilo s točno navedenim razporedom pričetka in kraja predavanj. Vsi naj se po njem točno ravnujajo, da bo uspeh tečaja tem popolnejši.

Opozarjamo vse naše prijatelje zaupnike za ljubljansko okoličo na zaupniški sestanek JDS, ki se vrši danes ob pol 2. pop. v Kazini. Udeležba dolžnost.

V Krškem se vrši sestanek zaupnikov takoj po današnjem predavanju g. Blagajneha. Udeležiti se ga g. dr. Rapč iz Ljubljane.

V nedeljo, dne 30. t. m. se vrši javen shod demokratske stranke takoj po prvi masi pri Skrinjaru v Šmarju-Sap. Govori Fr. Majcen iz Ljubljane.

V Brežicah se vrši istega dne sestanek zaupnikov in prijateljev demokrat. stranke takoj po predavanju g. Blagajneha o brežičnem brzojavu in telefonu. Udeležiti se ga dr. Rapč iz Ljubljane.

K predvčeršnjemu poročilu o zaupnem sestanku, ki se vrši danes v soboto ob pol 2. popoldne, sporočamo, da je ta sestanek samo za zaupnike ljubljanske okoliče in so tudi vabila bila poslana samo zaupnikom okoliče Ljubljane. — Tajništvo JDS.

IZ ZVEZE KULTURNIH DRUŠTEV.

Glede predavanj, ki se vrše v nedeljo, sporočamo še naknadno.

V soboto 29. t. m. se vrši v Krškem ob 8. zvečer radiokonzert s predavanjem g. Janko Blagajneha. V nedeljo 30. t. m.

Velik koncert

na korist pokojninskega fonda Jugoslav. Novinarskega Udruženja se vrši na narodni praznik, 1. decembra ob 8. zvečer v veliki dvorani »Uniona«.

Na koncertu sodelujejo iz naklonenosti do novinarjev: ga. Vilma Thierry-Kavčnikova, g. Julij Betteffo, g. prof. Janko Ravnik, Orkestralno društvo Glasbene Matice ter pevsko društva »Ljubljana«, »Ljubljanski Zvon« in »Slavec«.

Na koncertu družabni večer, pri katerem sodeluje godba Dravske divizijske oblasti.

Vstopnice za koncert so v predprodaji v Matični knjigarni na Kongresnem trgu.

ob 8. uri zvečer pa predvaja radiokonzert g. Blagajne v Brežicah. Vsi zainteresenti se na to predavanje in radio-konzert, ki se bo prvič vršil v imenovanih krajih, opozarjajo že danes in vabijo k polnoštevilni udeležbi.

Predavanj v Mojstrani in na Rečici pri Bledu sta od strani lokalnih prirediteljev odpovedani. Pač pa se vrši v nedeljo predavanje v Stopičah pri Novem mestu. Predaval bo g. Fran Crnagoj, nadzorik v pokoju »o gospodarskih zadevah«.

MLADINSKA ORGANIZACIJA.

Članstvo »Edinosti« opozarjamo, da se vrši sestanek vseh odsekov v nedeljo 30. t. m. ob 2. uri popoldne. Naj nihče ne manjka. — Predsednik.

Triglav

Igra za sokolsko mladino v štirih delih. Spisal J. Špicar.

(K premieri v Sokolskem gledališču v Radovljici.)

»Triglav« je drugo simbolično delo, ki obravnava poslanstvo Sokolstva v dramatični obliki. Prva igra te vrste »K luhčič« je izšla v založbi Gorenjske sokolske župe, »Triglav« pa je izhajal v »Sokolčiču«. Sokolsko gledališče v Radovljici proslavi predvečer narodnega praznika s to noviteto.

Prvi del. K ptičarju Crncetu, ime označuje moža, pride hipno obogateli Fužinar z naročilom, naj mu ta galovi proti dobremu plačilu sokolov, ker jih rabi v demonstraciji svojega prepričanja kot okras neke sobe v svojem novem gradu. Ptičar mu obljubi, da bo izvršil naročilo. Komaj je ta pogodba končana, se prikaže stara žena, vešča Vražarka s Triglava, ki jo pošilja kraljica vešč, ki čuvajo južno triglavsko stran za kraljico tam dolj na jugu. Ona vohuni za sovražno silo in se pri tem kaj rada poslužuje svojega starega prijatelja Crneta. Pa se nekaj: Kraljici vešč delajo velike skrbi sokoli v triglavskem pogorju, ker vse hitro opazujejo in že na vse zgodaj obkrožajo triglavski vrh. Ona po noči bedi in bi v jutro rada spala, toda živžgi sokolov jo v enomer dramajo, zato želi, da se nadležni tiči odstranijo. Zopet je ptičar Crne, ki naj to izvrši proti nagradi. Toda on ne bo šel streljat ptičev, ampak pošlje deco na lov. Temne, raznarodovane sile podpirajo neznačajnost v ljudstvu in zunanje sovražnike države ter pokvarjajo mladino, da zaide na kriv pota.

Drugi del. Triglavske vešče, (italijanska okupacija) bede in stražijo ter delajo načrte za nadaljni pohod. Sokolka zalaga jih vznemirja, toda Vražarka jih tolaži, da pride četa otrok, ki hoče učiniti nadležne nagajivce. Mlad lovc pridejo, a kralj Triglav jih svari in pouči, naj vadijo svoje moči za pozneši čas, ko bo treba iti s puško v roki osvoboditi zaslužnjene brate na jug in na sever. Triglav, personificirana krasota domače zemlje, prepriča mladino, da je na krivi poti. Ne da bi lovili, se vrnejo dečki nazaj.

Tretji del. Vešča zvodnica hodo zapeljati mladež na nevarna pota, da bi popadala v prepad, toda triglavski Ogenj, elementarna sila, nagajiva sovražni akcij, jo prepodi. Striček Spanec uspeva trudno deco in ji priča krasne sanje: kralja Triglava s spremstvom gorskih cvetic. Kralj jim pokaže, kako naj vodijo mlado telo in svežijo um. Sanje zginejo. Otroke najde, speče, zviti Crne, ki jih hoče, da se prikupi skrbnim staršem, poljati domov. Ker ni uspela ena nekaka, naj uspe druga. Ljudem temnih misli je vsako sredstvo pravo! Otroci spoznajo hinavca in ga napode. Mladina je spoznala zapeljivca in krene na pravo pot.

Četrti del: Kralj Triglav obupuje nad narodom, ki nima moči, da bi pregibal vešče, ki mu sede za vratom. Kraljica vešč ga ironično zavrne, češ, da narod, ki je tako edin in razdivjan v nizkih strasteh, ne more roditi junaka, ki bi osvobodil solčno triglavsko stran in mu zagrozil: »Se pride čas, ko naš postaneš v celoti in na vekomaj!«. V tugi, s težo mislijo, da je zapuščen, vzdane kralji: »Če pa pozabil me v resnici je rod nesrečni, naj pa bo!«.

Osamljen kralj ponosno dviga v vstave stare glavo! V tem se začuje oddaljeno pesem naroda »Oj Triglav moj duma«. Kralj vidi, da se ga narod še spominja in pozove one, ki so poklicani, da pospešujejo delo za rešitev zaslužljenih bratov. Nastopi sokolska četa in poda izraz svojega poslanstva v narodu:

Svoboda vsem bratom in sloga doma, ter krepka in močna država.

Delavnost in pridnost, svoboda žilja, poštena in čvrsta narava.

Tako konča izkaz z lepo deklaracijo sokolske in slovanske misli.

Naši kraji in ljudje

Polhogradska katastrofa

Ljubljana, 28. novembra. Danes se je vršilo v univerzitetni dvorani zanimivo predavanje o polhogradske katastrofe, ki je v noči od 8. na 9. avgusta povzročila toliko gorja in zahtevala v celnem 18 človeških žrtev. — Po pozdravu članstva in došlih gostov s strani predsednika Udruženja jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov inž. J. Mačkovića je prevzel besedo generalni inšpektor inž. Sbrizaj ter podal nekaj hidrografije in drugih tehničnih podrobnosti povodom polhogradske katastrofe.

Na samem ozemlju katastrofe ni nikakih opazovalnic o padavinah in je bilo treba iskati indirektnih pripomočkov za ugotovitev množine vode, ki je padla na to ozemlje. V ta namen je služil vodokaz v Litiji, kjer je pričela voda sedem ur po katastrofi rapidno rasti in je stopila v slabih dveh urah od 44 na 108 cm ter dosegla v tem kratkem času svoj višek. Iz navedenega ter iz drugih znanih podatkov se lahko izračuna množina vode, ki je padla na severno stran katastrofalnega ozemlja. Po teh računih je v slabih dveh urah iz ozemlja, ki meri 34 kvadrat. kilometrov, odtoklo 2.700.000 kubičnih metrov vode, kar bi znašalo 80 litrov vode raz kvadratni meter. To bi bil čisti odtok; padavina je seveda še večja, ker je treba računati z 120 milimetrski toki slabih dveh ur. To so ogromne množine vode, posebej, ako pomislimo, da pade v Ljubljani tekom celega leta le 1200 milimetrov padavin.

Iz severnega dela nesrečnega ozemlja je vsako sekundo odtoklo 180 kubičnih metrov vode ter se lahko računa na Ločnico 60, na Hrastenico 60 in na ostale grape tudi 60 sekundnih kubikov. Ako pomislimo n. pr., da je Hrastenica nosila pri velikih vodah 5, k večjemu do 8 sekundnih kubikov vode, si lahko mislimo, kakšno razdejanje je morala napraviti ogromna množina 60 kubikov v onem stisnjem, strmim potoku. Za primer naj služi Savi, ki nosi pri današnji nizki vodi pri Črnučah samo 20 kubikov ter preseže 60 kubikov le tekom sedmih mesecev na leto. Pet mesecev ostane pod to množino. Ljubljanka nosi pri današnjem stanju 9 do 10 sekundnih kubikov vode.

Enako, kakor severno, je trpelo tudi južno pobočje Grmade in Tošca, katero meri 16 kvadratnih kilometrov. Polhogradske pogorje take katastrofe še ni doživelo, čeprav je med ljudstvom razširjena tradicija, da je bilo nekaj podobnega pred 300 leti.

Iz opazovanj na licu mesta se da ugotoviti nadalje še sledeče: Voda je odnesla tri mlina in sicer one, ki so stali na stiku dveh ali večih grap. To naj bi si prizadevali pri novih napravah zapomniti. Nekateri hiše je odneslo, ker niso bile zadostno fundamenterane. Katastrofa je bila najhujša na onih točkah, kjer so se ožine zapirale na nedopusten način. Nebrojni usadi so se pojavili le po kosnicah, nikjer pa v gozdih, kar nam zopet na novo predočuje važnost umnega gozdnega gospodarstva. Nedvomno se je končno pokazal dober vpliv zagrajevalnih del, kar nam priča Dvorski graben, ki se je dobro izkazal, čeprav leži na ozemlju katastrofe.

NIBELUNGI

Največje filmsko remek-delo vseh časov
Vam od 30. novembra naprej
prikazuje 6558/a
ELITNI KINO MATICA

Predprodaja vstopnic 28. t. m. od 10.—1.

Epilog k trboveljskim dogodkom

Celje, 28. novembra.

Kakor smo že poročali v včerajšnji številki, so bili izpuščeni iz preiskovalnega zapora celjskega okrožnega sodišča predsednik Oblastnega odbora inž. M. Kranjec in še par drugih Orjunašev, ker preiskava ni prinesla nobenega dokaza, ki bi podprl domnevo kakršne sodelovanja pri umoru komuniste Fakina v Trbovljah.

Danes pa se je vršila razprava proti zadnjima dvema Orjunašem, ki sta še ostala v preiskovalnem zaporu, to je proti finančnemu pripravniku v Orni Ladi-lavu Maurerju in uradniku »Orjuna« Andreju Verbiču. Maurerja in Verbiča je obtožilo državno pravdnštvo radi hudodelstva goljufije, ki ga je zakrivil prvi s krivim pričevanjem, a Verbič z zanepljevanjem h krivemu pričevanju. Maurer je bil v zadevi trboveljskih dogodkov zaslišan najprej pred ožbranim sodiščem v Krškem, pozneje pa je pred okrožnim sodiščem v Celju svojo prvotno izpovedbo popolnoma preduradil, tako da je bilo državno pravdnštvo prisiljeno odrediti dne 10. oktobra njegovo aretacijo rali suma hudodelstva krivega pričevanja. Maurer je nato izpovedal, da ga je h krivemu pričevanju zapeljal Andrej Verbič, ki je prišel dne 1. oktobra v Črno ter govoril z njim glede zaslišanja kot priča pred okrožnim sodiščem v Celju. Maurer je tudi pri glavni izpovedi trdil, da ne bi bil po krivem pričal, če ga k temu ne bi bil prisiljeval Verbič. Okrožno sodišče je obsodilo v smislu obtožnice Ladi-lava Maurerja na 6 tednov in Andreja Verbiča na 2 mesece ječe. Preiskovalni zapis jima je bil vračman v kazen in oba sta bila izpuščena.

Tragedija šoferja Slanskega in Nade Frank

Slansky in njegova žena. — Nekaj trenutkov prepozno.

Gospo Slansky, vdovo pokojnega šoferja Josipa Slanskega, ki je, kakor smo že poročali, ustrelil v Dravogradu radi nesrečne ljubezni 19letno Nado Frank, hčerko veletrgovca Franka v Zagrebu in potem se samega sebe, je vest o tragični smrti soproga silno pretresla. Izjavila je novinarjem, da je živela z njim vrsto let jako srečno in da je bil n. en moč vedno dober in nežen soproga. Ona ga je ljubila in cenila. Bil je pošten in zelo korekten človek. Vdova odločno zanika, da bi bil njen mož zapeljavec žen in zavrača vso krivdo na pokojno N. Frank, češ, »ako moj mož ne bi našel povoda, se ne bi spustil v take odnošaje«. Ljudje, ki dobro poznajo gospo Slansko, pravijo, da je izobražena ženska. Govori več jezikov in je namerila pri trdki »Danica« za kemične izdelke na Mažurancem trgu, kjer je na glasu kot izvrstna pisarniška moč. Ker je gospa bolehalo na pljučih so jej zdravniki svetovali, naj se varuje otrok in tako pokojni Slansky ni ostavil nobenega otroka. Imela je samo eno dete, ki pa je kmalu umrlo. Vdova Slansky je izjavila, da bo sedaj zapustila Zagreb in se vrnila na svoj dom na Češkoslovaško.

Lastnik neke ugledne zagrebske trdke, pri kateri je bil Slansky nameščen tri leta, je izjavil, da je bil Slansky izredno pošten in pameten človek, soliden, inteligenten, simpatičen in izvrsten strokovnjak v svojem poklicu. Ni bil babjek in tudi ne alkoholik. Svojo ženo je ljubil nečno in jako skrbel za njo. Za njeno ozdravljenje — bolehalo je na pljučih — je bil pripravljen žrtvovati ves svoj zaslužek. Dan poprej, predno je odšel z Nado Frankovo, je rekel, da mu je žal, da mora pustiti službo pri trdki Brača

Frank, ker ga je neka temperamentna in strastna deklica popolnoma omamila. Nikdo pa ni slutil niti oddale, da bi bila to Nado Frank.

Slansky in gospica Frank sta se v »Hotelu Kolodvor« v Dravogradu vpisala kot Josip Slansky iz Zagreba s soprogo. Čez dan sta se sprehajala po mestu in vsi, ki so ju videli, so ju blagovale kot srečno zakonsko dvojico. Nado Frank je v nedeljo v hotelu tako spretno in lepo svirala na glasovir, da jo je domače občinstvo naravnost občudovalo.

Tragedija sama, ki je še vedno zavila v globoko tajnost, se je zgodila v ponedeljek zjutraj. Ob sta najprej izpila strup. Nato je Slansky izstrelil strel iz samokresa v Nado in jo zadel v pljuča, z drugim strelom pa je pogljal sebi smrtonosno kroglo v srce in obležal takoj mrtve. Nado Frank je bila nekaj časa v nezavesti. Ko pa je prišla k sobi, se je spazila do vrat in pozvonila, narkar je prišla sobarica. Ravno v istem trenutku je prišel v hotel komandir žandarmerije v Dravogradu, ki je dobil iz Zagreba telefonično obvestilo, da se nahajata Slansky in Frankova v Dravogradu, in stopil skupno s sobarico v sobo. Najbližji zdravnik stanuje od Dravograda 18 km. Ko je prišel, vrh tega ni imel s seboj aparata za izpranje želodca, vsled česar je odredil, da so Frankovo prepelali v bolnico v Slovenjgradec. Moralo pa se je zopet čakati na vlak in tako je bilo, predno je nesrečnica prišla v bolnico, že prepozno. Umrli je namreč vsled zastrupljenja krvi. Rodbina Frank je sicer vedela, da je njihova hčerka pobegnila s Slanskym, vendar pa je zadevo skrbno prikrivala policiji. V nedeljo, 23. t. m. pa je nenadoma prejela iz Dravograda pismo, v katerem hčerka javlja, da je radi nesrečne ljubezni obračunala s svojo usodo in da bo, še predno pride pismo v Zagreb, že mrtva. Pismo je povzročilo seveda pri starih silno razburjenje in vznemirjenje. Rodbina Frank je sedaj razkrila zagrebski policiji svojo tajnost, a bilo je že prepozno. Ko je bila žandarmerija v Dravogradu telefonično obveščena o begu Slanskega in Nade Frankove, je bil Slansky že mrtve, Nado Frank pa se je borila s smrtjo.

Nesrečni „Kori“

Ljubljana, 28. novembra.

O, res je — saj ne več, kje te čaka... Vedno usoda. Usoda je usoda... Polnoma prepričan sem, da 62 letni bivši trgovski sodnik Karl Neekermann niti od daleč ni mislil, da se povrne po par dneh zopet nazaj, odkoder je prišel. In sicer se je moral vrniti radi pravele malenkosti! On je namreč beračil, torej je delal nekaj takega, kar je delal že neštetokrat, brez kuzul.

Pred dežurnega uradnika g. Polca je stopil v jutranjih urah z vsem respektom uniformirani stražnik: »Zopet je tukaj! Pomoli mu prijavo in iz nje je razvidno, da se nahaja za njegovim hišnim št. 42-krat kaznovani berač-gentleman, Karl Neekermann, stara ljubljanska korenina, ki pa je živel mnogo tudi drugod, žalilob ponajveč v zaporih, in sicer radi vsemogočih deliktov: goljufije, tatvine, javnega nasilstva, željenja oblasti itd. Radi postopanja in beračenja je premedel ravno kar cel mesec dni. Medtem, ko gleda uradnik strnilen, se izvije iz njega njegova hrba imponujoča prikeza starega, po videzu častitljivega moža.

Uradnik: »Vi pa že dobro poznate kazenski zakon... ha?« On se namuzne.

Uradnik: »Torej, včeraj ste beračili po

Za vsako = sprejemljivo ceno

se prodaja zaradi opustitve trgovine šuo angloško sukno, blago za daneske plačve v trgovini Jos. Bedrač, Aleksandrova oosta. Ugodna prilika za nakupovalce daril.

Danes zadnjikrat II. del Maharadža iz Baradžistana

Orientalni pustolovski roman v 6 dejanjih, v glavni vlogi zvezdnik HARRY PIEL

Nedeljo 30. nov. in ponedeljek 1. decembra prvi veliki kitajski film

Trpljenje zakonoloma

Ljubljana tragedija v 5 dej. v glavni vlogi najlepší kitajski umetnik Susse Hayakava
Predstave ob 1/2 5., 1/2 8. in 9. uri. Ob nedeljah in praznikih tudi ob 1/2 11., 3. in 6. uri
Pri večernih predstavah obče priljubljeni salonski orkester (Ryneš).

Tel. 730 Kino Ljubljanski dvor Tel. 730

gostilnah na Gosposvetski cesti: Vse, kar se vam dajali dobri ljudje, vam je bilo premalo...!

On: »Res je! Jaz sem dostojen človek! Ne sprejemam navadne milošine!«

Uradnik: »O, za vrage, kaj pa?! Saj ste bili vendar radi beračenja že zaprti in sedaj ste radi istega prestopka zopet tukaj!«

On (se nasmehne): »Aaa — — — samo radi tega?«

Uradnik: »Malo radi tega, malce več pa radi drugih grehov! Zakaj ste pljuvali stražniku ob priliki aretacije v obraz?«

On (ogorčeno): »Jaz pljuval? Služite, milostljivi gospodi! Glejte, pride mraz! Pride veter! Pride vreme, ki je prehladno. Čisto gotovo nisem jaz kriv, da sem prehladen in še manj sem kriv, če je morda odletela slina ravno, ko me je »prijelo« in malo pozneje, ko me je on prijel (seveda po nepotrebnem) za rokav in me pozval, da grem z njimi!«

Čuje se škratnje peresa na papirju, veliko govorjenja aretovance, izpraševanje uradnika itd.

Na koncu se dvigne uradnik in pogleda znanca nekam usmiljeno: »Ja, vidite... On: (si gleda sivo brado, ruje na brlih in si popravlja ter uravnava razne libe na lepi erici suknji). Nakrat pogleda kvisku, oči ima uprte v strop in izreče slovesno: »Trinštiridesetkrat...! Bil sem pijan! O, bil sem že tolikokrat pijan...! Majo, samo malo sreče in tolika nesreča! Pijem žganje, pa vse mogoče alkoholne pijače! Oprostite, sicer sem res dostojen, prav dostojen človek...! Zbogom gospod...!«

Spis je bil urejen, vsi mogoči podatki so bili zabeleženi in sivi možkar se je odgugal v zapor trinštirideseti...!

Dopisi

VRHNIKA. Jutri, v nedeljo dne 30. novembra se vrši v sokolski dvorani gospodarsko predavanje, veljavno za vse žene in dekleta. Predava Marica Zemljanova, učiteljica na gospodinskih šolih v Ljubljani o važnih gospodinskih vprašanjih. Začetek točno ob 3. uri popoldne. — J. D. S.

STRAZIŠČE. Sokolsko društvo v Strazišču proslavi praznik ujedinjenja v nedeljo dne 30. t. m. ob 4. uri popoldne s telovadno akademijo. Poleg telovadbe je na sporedni zapisnega članstva, igra »Sokolski gredo« i. dr. K obilni udeležbi vabi odbor.

ŠMARTNO PRI LITJI. Ob priliki zadnjega dopisa smo med drugim pozabili izreči zahvalo tudi onim, ki so nam strgali vabila za zadnje sokolske predstave raz hiš. Poznamo jih dobro in ako ne prenehajo s tem nedelnim poslom, jima bomo vrnili ob prvi priliki milo za drago. Zaenkrat njih imena pred javnostjo še zadržimo. Vidite pa, da je bila udeležba kljub temu, da ste trgli lepake, zelo častna, kar znači, da uživa dram. odsek Sokola popolno zaupanje, in da bomo kljub temu, da smo bili že tisoč in tisočkrat prokleti, vzdržali še naprej našo sokolsko organizacijo. — Zdravo!

BRZICE. Prosvetni odsek tukaj šnjega Sokola je priredil pred kratkim dvoje zanimivih predavanj. V prvem nas je seznanil br. Amrož iz Krškega o vsotji Karadžića, nato pa smo poslušali spomin Kettejeve smrti z literarnim večerom na kojem sta predava-

la člana šentjakobskega lit. krožka in Ljubljane br. Markič in Zun. Gospodom predavateljem, ki so z obema prireditvama dosegli velik moralen uspeh, najsrčnejša hvala. — V ponedeljek 1. decembra na narodni praznik, priredi Sokolsko društvo v proslavo narodnega ujedinenja v veliki dvorani Narodnega doma akademijo z zanimivim sporedom. Dolžnost vsakega narodno čutečega Brežčana je, da se udeleži proslave.

JESENICE. Prijatelji esperanta se vabijo, da se v nedeljo dne 30. t. m. udeležijo ustanovnega sestanka, ki se vrši točno ob pol 10. uri popoldne v 5. razredu osnovne šole na Jesenicah. O bodočnosti esperantizma bo poročal delegat iz Ljubljane. Obenem se vrši prijavljanje za učni tečaj, kakor tudi ostale podrobnosti. — Pripravljalni odbor.

SLOVENJGRAD. Povodom petdesetletnice rojstva in godovnega dne pisatelja Ksaverja Meška, priredi Narodna čitalnica, Slovenjgrijski salonski orkester in tukajšnje pevsko društvo dne 30. novembra skupno proslavo. Upriporili bodo Meškovo igr »Pri Hraštovih«, nekaj koncertnih in pevskih točk. Uspeh obeta biti sijajen. Pisatelj Meško bo počastil proslavo s svojo udeležbo. Dvorana je docela razprodana.

VITANJE. Pri nas se vedno raste nemškutarjem greben. Razni Woduscheggi, kojih mati danes za silo »kuhlitajo« lomi, klepar Pogladetich, ki je pred 10 leti še sploh vedel ni, da so Nemci na svetu, mizar Kiki, doma iz Prilekije, trgovec Wusser, pangerman iz Sladke gore, vsi ti se po tihem zbirajo pri kovaču Nestelnu, kjer snujejo, kako bi uničili vitanjske Slovence. Svetu, jemo tem gospodom, posebno pa kovaču Nestelnu, da je boljše, če opusti to »estile Hetzerel«, sicer bomo storili vse korake, da Nestl ne bo več delal sekir in lopat. Ako ste pa presiti slovenskega kruha — pot v rajh Vam je odprta. Sicer pa take ljudi tudi tamkaj malo »obrajtajo«. V kratkem na svidenje!

CRNOMELJ. Naš Sokol deluje nemorno, da pridobi za svoj dom potrebna sredstva. Dne 22. in 23. t. m. je priredil akademijo z bogatim sporedom, ki je krasno uspela. Nastopili so moška in ženska deca, moški in ženski naraščaj s prostimi vajami, naraščaj tudi na bradih. Člani in članice so izvajali proste vaje in vaje na bradih in konju. Vse se je vršilo mirno in precizno. Posebno so ugajale občinstvu, ki je oba krat napolnilo veliko dvorano hotela Lackner, simbolične vaje članic in »Vesler na Savi«. Na burno zahtevo občinstva so morale članice obe vaji ponoviti. Zasluga na tako dobrem uspehu gre v prvi vrsti našim vadiateljem in vadiateljicam br. Strublju in Strbenču ter s. Veri Mašnerčevi in Jožici Weissovi. Akademijo je zaključil skupen nastop vseh sodelujočih skupin in sokolskega orkestra pod vodstvom postajničnika g. Rožanca. Starosta br. Vrankovič je v vznešenih besedah orisal pomen Sokolstva za telesni in duševni razvoj ter za kulturni razvoj naroda. Med posebnimi vajami je nastopal tudi glasbeni odsek Sokola, kar je mnogo pripomoglo k lepemu uspehu. Le tako naprej in sokolski dom bo imel kmalu tudi streho!

KNJIGE, leposlovne in znanstvene, literarne vrednosti, v vseh jezikih, kupuje po najvišjih cenah vedno »Ljudska knjižnica« v Mariboru, Narodni dom I.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama.
Sobota, 29.: Zaprt. (Generalna vaja.)
Nedelja, 30.: »Sumljiva oseba«. Izv.
Ponedeljek, 1.: »Veronika Deseniška«.
Slavnostna predstava v proslavo Narodnega praznika.
Torek, 2.: Zaprt.
Sreda, 3.: »Veronika Deseniška«. Izv.
Četrtek, 4.: »Zora, dan, noč«. B.
Petek, 5.: »Moč tme«. A.
Sobota, 6.: »Sestero oseb išče avtorja«. F.

Ljubljanska opera.
Sobota, 29.: »Jenufa«. E.
Nedelja, 30.: »Netopir«. Izv.
Ponedeljek, 1.: Zaprt.
Torek, 2.: »Jenufa«. F.
Sreda, 3.: Zaprt.
Četrtek, 4.: »Lopudska sirotica«. Izv.
Petek, 5.: »Netopir«. D.
Sobota, 6.: »Rusalka«. C.

Šentjakobski oder v Ljubljani.
Sobota, 29.: »Beda«.
Mariborsko gledališče:
Sobota, 29.: »Trubadur«. D.
Nedelja, 30.: »Apolonov hram«. C.

Spored koncerta

ki ga prirede najodličnejši ljubljanski glasbeni reprezentanti na korist pokojninskega sklada Jugoslov. Novinarskega Udruženja

na narodni praznik, 1. decembra, zvečer ob 8. v veliki dvorani Uniona.

1.) a) Grieg: Pastir; b) Debussy: Danse sacree et danse profane. Godalni orkester in harfa. Izvajata Orkestralno društvo Glasbene Matice, Dirigent g. L. M. Škerjanc.

2.) a) E. Adamič: Večerna I; b) J. Brnobič: Na poljani. Mešana zbor. Poje pevsko društvo »Slavec«. Pevovodja g. J. Brnobič.

3.) a) A. Lajovic: Razdvojenost; b) M. Milojevič: Japan. Solospevi s spremljevanjem klavirja. Poje operna pevka ga. Vilma Thierry - Kavčnikova, na klavirju spremlja g. prof. J. Ravnik.

4.) a) P. J. Čajkovski: Angel vopijaše. Svetisja; b) Josip Klemenčič: O, poglejte ptička. Mešana zbor. Poje glasbeno društvo »Ljubljana«. Pevovodja g. dr. F. Kimovec.

5.) a) A. Lajovic: Iskal sem svojih mladih dni; b) L. M. Škerjanc: Počitek pod goro; c) J. Michl: Človeka nikar!

Solospevi s spremljevanjem klavirja. Poje operni pevec g. Julij Betetto, na klavirju spremlja g. prof. J. Ravnik.

6.) a) St. Premr: Zakaj? b) E. Adamič: Zapuščena; c) St. Mokranjac: X. rukovet. Mešana zbor. Poje pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. Pevovodja g. Frelovec.

Po koncertu družabni večer, pri katerem sodeluje godba Dravske divizijske oblasti.

Grieg in Debussy

Na koncertu v prid novinarskega penzijskega fonda, ki se vrši v ponedeljek večer v unijonski dvorani, bo izvajalo novoorganizirano, 34 članov broječe Orkestralno društvo Glasbene Matice dve samostojni deli: Griegovega »Pastirja« in Debussyjeva stilizirana »Plesa«.

Grieg je bil rojen 15. junija 1843 v Bergenu, kjer je tudi umrl 4. septembra 1907. Njegova v narodnem slogu zložena dela so polna poezije in uživajo svetovni sloves. Orkestralno delo je že proizvajalo na svojih koncertih njegove »Srčne rane«, »Zadiljo ponlad«, suito iz Holbergove dobe, »Norvesko«, klavirski koncert v a-molu in kantato »Pred samostanskimi vrati«.

Debussy se je rodil 22. avgusta 1862 v St. Germainu en Laye in umrl 26. marca 1918 v Parizu. Njegova »Danse sacree«, »Danse profane« je lansko leto

dirigiral v Zagrebu kapelnik Polić in dosegel 2. nima izreden uspeh. Orkestralno društvo pripravlja za prvi veliki simfonični koncert Debussyjevo cikloso in zanimivo suito.

Za premiero »Veronike Deseniške«, ki bo 1. decembra t. l., je do malega že vse gledališče razprodano. Prva repriza bo v sredo 3. decembra, druga v nedeljo, dne 7. decembra. Obakrat izven abonmanov.

II. umetniška razstava akad. slikarja Franja Kopača v Kranju. Otvoritev v nedeljo, dne 30. t. m. ob 11. v dvorani »Nar. čitalnice«. Razstava ostane odprta v nedeljo od 11. do 13., ostale dni od 11. do 16., vstevši do petka, dne 5. decembra 1924.

Šentjakobski oder v Ljubljani. V soboto, dne 29. novembra ponovi šentjakobski gledališki oder krasno Wildmansovo žaloigro »Beda«, ki je dosegla pri premijeri velik uspeh. Posetite predstavo. Predprodaja vstopnic je v kavarni Zalaznik na Starem trgu.

»Netopir« kot poročilska predstava. V nedeljo, dne 30. novembra se upripori v ljubljanskem opernem gledališču »Netopir« ob 3. popoldne. Ta priljubljena komična opera se poje v Narodnem gledališču z vedno naraščajočim uspehom. V nedeljo pa bo imelo tudi občinstvo izven Ljubljane priliko poslušati to melodijozno in zelo zabavno delo slavne-

ga J. Straussa, ki je napisal toliko prikupljive glasbe. Zasedba je ista, kakor doslej. Zaposleni so: Lovšćetova, Thalerjeva, Stillejeva ter Peček, Danilo, Subelj, Kovč, Zupan, Mohorič itd. Dirigira Nefat, režira Debevec.

»Trubadur« v Mariboru. V četrtek zvečer je imelo končno mariborsko Narodno gledališče svoj prvi res umetniški praznik: v tej sezoni s premijero Verdijeve opere »Trubadur«. Dolgo pripravo opernega ravnatelja Mitroviča je kronal popoln uspeh. Prejel je dva res zaslužena lovorjeva venca s trobojnic. Tudi igralci so prešli mnogo evetja in daril in še več oduševljenega aplava. S to predstavo se je gledališče zopet povrnulo na lansko višino. Vsi predstavitelji glavnih vlog so pokazali velik napredek. Da pa bomo mogli soditi vsakogar res po zaslugi, si pridržimo končno sodbo za reprizo, ki se vrši danes. Gledališče pa je bilo žal že prekratko do polovice prazno, kar kaže strahovito dekadenco našega duševnega življenja. Če niti naši mešani ne kažejo večjega interesa za to najvažnejše kulturno svetišče, potem je res bolje, da nam je prejš zapro, kot da se blamiramo pred celotno državo s svojo duševno apatijo napram velikemu umetniškemu ustvarjanju naše opere.

Iz zagrebske drame. — Na državni praznik dne 1. decembra se v zagrebski drami upripori Cunduličeva »Dubravka«, ki spada, kakor znano, med reprezenta-

za dame in gospode. Dobe se v Ti-
skovni zadrugi v Ljubljani,
Prešernova ulica 54.

Iz življenja in sveta

Pariško knjigotrštvo

Paris, 24. nov.

Če se sprehajaš po dokaj mirnih ulicah pariškega Latinskega okraja, naletiš na vsakih sto korakov ali pa še preje na knjigarno, ki se v marsičem čisto razlikuje od naših knjigotrnice in predstavlja nekako posebnost tega šolskega departementa. V Quartren Latin stanujejo ali vsaj preživljajo svoje dni študenti in profesorji, pa tudi manj situirani tuji, ki nimajo frankov za luksuzne hotele na velikih bulvarjih, a hočejo vseeno živeti bolj v sredini mesta, ob viru francoske učenosti, Sorbonni, blizu slavne katedrale Notre Dame in lepega luksenburškega vrta. In taki ljudje imajo radi knjige... Zato je ravno v tem okraju največ knjigarn in v večini najbolj znanih in največjih francoskih založništev (Hachette, Flammarion, Crès, Lanousse, Berger-Levrault, plon itd.). Nekatere teh knjižniških edicij imajo naravnost krasne palače, tako n. pr. založništvo Crès, ki se nahaja v taki dvorani kot je n. pr. union-ska v Ljubljani in ima preko 100 uslužbencev. Ravno tako knjigarna Hachette na saintgermainskem bulvarju.

Kupčije sklepajo pariški knjigarnarji večinoma pred trgovino, kjer imajo na posebnih mizah razstavljeno svojo robo: poleg starih knjig «à prix d'occasion» in cenenih izdaj raznih klasikov in manjvrednih romanov, ki jih ob suhi literarni hrani dnevnega časopisa požira preprosto pariško ljudstvo, se šopirijo in vabijo knjigoljubca najnovejše luksuzne izdaje znanih literarnih del in plodovi slovstvene produkcije zadnjega polletja. In to vse na ulici, na bulvarju. Greš mimo, se ustaviš, vzameš knjigo od mize ali raz polico, jo listaš, čitaš in ugibaš, ali bi jo kupil ali ne. Sili te nihče k nakupu. Mudiš se lahko, če ti je drago, ob izstavljenih knjigah vse popoldne in ves večer tja do desetih ali enajstih, dokler knjigarna ne zapre trgovine. Stopiš pa lahko tudi v notranjost knjigotrnice in si tam ogleduješ knjižno robo. To je pač za ljubitelja knjig pravo veselje in velika zabava. Zlastno je — za tistega seveda, ki ni nima dosti frankov na razpolago za na moč privlačne francoske knjige — če mora oditi iz trgovine praznih rok. Pa se človek počasi navadi tudi na tako premagovanje, samo volje, trdnosti, ne gubne volje je treba!...

To svobodno, prosto, nezastraženo razstavljanje knjig je velik dokaz za poštenost pariškega ljudstva. Pred trgovino so knjige, včasih zelo mnogo vredne, gospodar-knjigar pa udobno sedi v lokalu za pečko in čita časopise. Kdor bi hotel, bi mu kar mimogrede izmaknil kakšno knjigo. Ravnotako je z razglednicami. Pred vsako papirnico stoji par stojal, v kateri je zataknjenih več sto razglednic. Nihče jih ne straži. Pride kupec, si počasi izbere po mili volji dvojce, troje pariških poglednic — vse pretakne, pretipa in po desetkrat zavrti stojala — potem vstopi v prodajalno in jih plača... Lahko bi ušel z njimi neopaženo naprej po bulvarju. In časopise. Videl sem že kioski, kjer ni bilo žive duše. Ljudje so prihajali v trumah, vsak je izbral svoj journal, vrgele dve desetici na krovnik, izmenjal v drobni frank ali bankovec in odhitel po opravkih. To je poštenost, ki je povsod drugod nisem opazil!...

Znamenita inštitucija so pariški bukinisti. Ob bregu Seine na kameniti ograji imajo pritrjene skrinje in zaboje, polne knjig, zlasti starih, zaprašenih, ki jih v trgovinah ne moreš več dobiti. Ob ugodnem vremenu odklenejo te svoje «izložbe» in kmalu se nabere krog njih polno kupcev, ki stikajo in vohajo za stariimi bukvami. In pa takih, ki bi za par frankov nesli radi domov kar celo biblioteko. Ti knjižni kramarji na seinskem bregu so tipi zase. Stari možje, bradati, raztrgani. Na kuštravo glavo imajo poveznjen širokokrajen, črn klobuk. Kakor umetniki... In za ozadje imajo prelepo

cerkev Naše gospe, ki je v svojem nemem veličastvu ogromen spomin davnih sanj o umetnosti in lepoti, o zamaknjenju starodavne duše, spomenik kulture, močne, globoke nekdanje kulture...

Francoske knjige so sedaj z ozirom na naš dinar zelo poceni, včasih skoro na pol zastonj. Toda o tem ob priliki prihodnjih. * * * Včeraj so z velikanskim pompom in nad vse ganljivo in slavnostno prenesli v Pantheon, v poslednji dom francoskih velikanih, prah teoretika socialista, slovitega govornika, zgodovinarja revolucije in profesorja Jeana Jaurésa. Po Zolaju, ki je umrl že leta 1902, je ta moderni francoski Demosten prvi, ki mu je narod odprl z lovoriškimi in trobojnicami ovenčana vrata pantheonškega svetišča. Od prilike same in od gorečih govorov slavnostnih govornikov navdušena, je pred impozantnim templom natrpna tisočglava množica socialistov mogočno vikala: Vive Jaurés!

P. K.—n.

Najimovitejši Američani

Število ameriških knezov je nenavadno veliko. Evropski bogataši se niti oddaleč ne morejo meriti z njimi. Prvič so prcleni in prepočasni, da bi jih mogli dohiteti v njihovi bajeslovni imovini, drugi pa nimajo takšnih prilik kakor so čisto v Ameriki in ki večkrat dvignejo berača na milijonarjevo mesto.

Najbogatejšega moža v Ameriki že poznamo. To je tviorniki avtomobilov Henry Ford, mož, ki je s svojo agilnostjo takorekoč vzbudil smisel za avtomobile. Njegov življenjepis je znan — Ford je poleg vse svoje zaposlenosti našel toliko časa, da ga je sam napisal. Njegovo premoženje cenijo strokovnjaki na poldrugo milijardo dolarjev.

Drugi najimovitejši bogataš pod solncem in v Kolumbovi deželi je Rockefeller. Znan je pod imenom «kralj petrolejskih vrelcev». On seveda ne razsvetljuje svoje stanovanj s petrolejskimi svetilkami — to bi bilo nemoderno in zelo, zelo zaostalo — ampak prodaja petrolej po visoki ceni Američanom, Evropecem in drugim ter pri tem bogati neverjetno hitro: Njegovo petrolejsko imetje je toliko, da lahko s svojim podjetjem namah uniči vse svoje nasprotnike — česar pa iz praktičnih ozirov seveda ne stori.

Tretji ameriški knez je državni tajnik Mellon. bankir iz Pittsburga. Njegovo imetje cenijo na trideset milijard dolarjev. Mellon je kot self-made-man še imenitnejši nego Ford, kajti vse premoženje je prislužil sam, in sicer potom finančnih transakcij, v katerih je praveči mojster. Imenovanemu triumviratu sledi na polju imovitosti še cela vrsta več ali manj važnih bogatašev. Toda to so samo multimilijonarji in milijonarji, katere šteje Američan že med svoje vsakdanje prikazni. Vendar se nahajajo med slednjimi tudi taki, ki imajo ogromno premoženje. K njim je treba vsekakor prišteti dedič pol milijarderja Woolworthja. Oni razpolaga o s pol milijarde in sto milijoni dolarjev. Kmalu za njimi pride družina Wrigley, ime kralja zvečinega gumija. Wrigley mlajši je samo lani plačal 1.855.000 dolarjev davkov, iz česar pač izhaja, da morajo biti njegovi dohodki ogromni, njegovo premoženje pa še dosti večje.

Oženjeni duhovnik

«Jutro» je menda že poročalo o senzacionalnem dogodku, ki že več let zaporedoma razburja italijansko javnost. Njegovo ozadje sega v dobo svetovne vojne. Takrat je služil kot poročnik v italijanski armadi Bernard Bottino iz Oviglia pri Aleksandriji. Vojna furija ga je zanesla v Forni Avoltri, kjer je baš tedaj službovala ljudskošolska učiteljica Marija Romanin. Bilo ji je osemindvajset let, rodila se je v Pittsburgu (v Ameriki), pozneje pa si je pridobila italijan-

sko državljanstvo. Med mladim častnikom in učiteljico se je razvil ljubavno razmerje, ki je imelo za posledico poroko. Do te pa je prišlo šele l. 1919. Dve leti sta živela Bottino in Marija kot dva gelobčka. Meseca aprila 1921. pa je Bottino nenadoma izginil. Nihče ni mogel povedati, kam jo je ubral. Reva žena je nekaj časa poizvedovala o njem, naposled pa je izročila zadevo oblasti, ki je začela sumiti v vero dostojnost Bottina in je zato raziskala njegovo preteklost.

Pri tem so prišle na dan zelo zanimive in nevsakdanje stvari. Bernard Bottino je bil pred svojim vojaškim službovanjem salezijanec v Turinu. L. 1910 je bil posvečen v mašnika; nanj je položil svečeniški roko sam kardinal Richelmy. Med vojno je Bottino ponaredil svoje dokumente ter se predstavil kot nesvečenik in samec. Sprejet je bil v armado, prišel v Forni Avoltri in vzel učiteljico Romanin za ženo.

Ko je Marija doznala za preteklost svojega sleparskega moža, je takoj zahtevala, da se zakon preklicše. S strani cerkve je bilo kmalu zadoščeno. Drugačnega mnenja pa so bile civilne oblasti. Marija je zahtevala razveljavljenje zakona tudi od sodišča v Tolmezzu. Sodni dvor pa je njeno zahtevo odbil, češ, da je bil zakon pravoveljavno sklenjen in da ni na podlagi predloženih podatkov nobenega pravnega povoda za njegovo razveljavljenje.

Ta sklep sodišča je vso javnost globoko osupnil, najbolj seveda nesrečno Marijo, ki si je z možitvijo nakopala toliko sramote. Toda ženska ni obupala. Ona vztraja neomahno na tem, da mora biti njen zakon razveljavljen in sedaj se je obrnila na prizivno sodišče. Ako ji tu ne bo pomoči, je pripravljena stopiti še pred kasalsko instanco. Slučaj je velezanim in se zanj zelo vneto zanimajo zlasti pravniški krogi.

Dva sladkorja

Človek se ne zadovolji s tem, kar ima, temveč išče vedno dalje, kako bi si izboljšal položaj. Tudi ni zaljubljen s tem, kar zna, temveč se še dalje muči s problemi, ter si beli glavo, naposled mu pa golo naključje razreši uganko.

Frank Intyre je gledališki igralec in sicer komik v New Yorku. Nastavljen je v Fulton Theatre in igra zadnje čase veseligr Sittin Pretty.

Ker se mu je zdelo, da s svojo ulogo v tej igri ne vznjaja pri občinstvu smeha, kakršnega bi želel, je premišljeval sem in tja, kako bi izgovarjal besede, ali kako bi sploh nastopil, da bi gledalce kolikor najbolj mogoče zabaval. Spomnil se je, da je veselost nalezljiva, oziroma da se smeh prijemla. Ako se zna kdo od srec smejati, spravi ne hote tudi druge v smeh. Poskušal je torej s tem, da se je po vsakem odgovoru v igri na široko zasmel. Zaman, njemu je sicer povzročalo precej vročine, občinstvo pa je ostalo hladno.

Bil je obupan in je zato pričel dvomiti, da ima poklic za komika. Premišljeval je že, ali ne bi bilo bolje, da se posveti resni drami. Tedaj pa se je nekje prehladil in dobil velik nabol. Oči so se mu neprestano solzile in so postale zabrekle, glas mu je chripel, zato je mislil, da v tako žalostnem stanju ne bo mogel nastopiti. Prosil je ravnatelja za nekaj dni dopusta, toda ta mu je odločno odvrnil:

— Nemogoče! Nikogar nimam, ki bi vas nadomestoval.

— Pa naj bo, si je mislil umetnik. Saj slabšega uspeha kakor druge večere itak ne bom imel.

Za božične praznike

ma v sinajski izbihi po presenetljivo nizkih cenah vsa izbrana oblačila, kakor suknje, obleke, potem perilo, kravate in sploh vse modne potrebščine

Drago Schwab v Ljubljani.

In se je pripetilo nekega dne nekaj strašnega. Ko so se vzbudili v jutranji zarji, so zapazili pod svojimi vejami žensko postavo, lepo kot greh in oblečeno samo v srajco. In je začel Joel: «Poberi se, satanas, Apaga, apaga, apaga!» in je napravil tri križe in je tudi vsak njegov mlajši napravil tri križe, kar jih je vse skupaj dvanaest.

Pa se čudežnolepa gospodična ni pobrala, temveč si je pokrila obraz z rokama, bridko zajokala in dejala: «Jaz nisem satan!»

«Kdo pa si?» je zakričal Joel in se je sklonil tako daleč naprej, da bi bil skoraj padel s svoje veje.

«Jaz sem neva», je dejala čudežnolepa gospodična, «nazvana la belle Clerdéro, in so me ugrabili iz moje vile naličeni možje in me zavlekli v ta gozd. In so mi pobrali vse razen srajce, kajti je v nji uvezen moj monogram, in me pustili samo tukaj. Če se me ne usmilite vi, prečnati starčki, moram tukaj tužno poginiti od lakote. Spogledali so se vsi štirje puščavniki.

«Kaj naj storimo?» je vprašal baron. «Poslana nam je z neba, da nam olajša našo samoto.» je dejal roparski morilec. «Vzemimo jo medse.»

Predno je stopil na pozorišče, je dal naglo v usta dva sladkorja, da bi si nekoliko razjasnil glas. Toda zgodilo se je, da mu je sladkor obitčal v grlu, ko je pričel govoriti. Sino je trpel in so mu vsled tolikega trpljenja tekale solze iz oči. V tem stanju je igral in celo pel. To je bil triumf! Ploskali so mu, da je moral ponavljati in je res imel še toliko moči, da je ustregel občinstvu.

Od tega večera je Intyre slaven komik. Škoda, da ni že prej kdaj čital Bergsona, francoskega filozofa, ki piše, da nič bolje ne zabava ljudi, kakor trpljenje bližnjika, kar je dokaz, da ima človek v sebi nagon egoizma. Ako vidimo srečnega človeka, nas to ne spravi v dobro voljo, temveč zbuli v nas zavist. Trpečemu pa radi ploskamo, ker nas veseli, da nismo na njegovem mestu.

× Strašna smrt kurjača na lokomotivi. Na železniški progi Pariz-Vincennes je te dni strašne smrti izidil kurjač na lokomotivi brzovlaka. Lokomotiva je drvela z vso brzino. Kurjač je potikal in odprl vrata, za katerimi je gorelo, baš na nekem ovinku, kjer je vsled prepriha buhnil plamen iz žareče peči. Mastna kurjačeva obleka je bila takoj v ognju in revež je goral kot živa baklja. Strojevodja ga je skušal rešiti, toda vpricho nevarnosti, ki je pretila celemu brzovlaku, ni mogel rešiti tovariša, temveč je moral neprestano paziti na lokomotivo. Gnal je vlak naprej z vso silo, a ko je pridrvel na postajo, je bil kurjač vsled strašnih opeklin na celom životu že mrtev.

XXXI. razstava v Jakopičevem paviljonu

Gospod Jakopič je v svojem članku objavljenem v «seznamu umetnin», potrdil moje naziranje, da javnost nima več smisla za visoko umetnost. Boljši krogi iščejo le uživanja in zabave. Razmere v katerih slovenski umetnik ustvarja, ga silijo k tlem, ga ne puste k svobodnemu razmahu sil ter ostaja le pri sklenih in študijah. V uvodu sem že omenil vzroke vse mizerije in obupnega stanja naših umetnikov.

Jakopič, Vesel, Jama, Vavpotič in Kos so umetniki za naše blive in današnje razmere skoro prevelike umetniške potence. Njih zasnutki preobsežni, da bi jih mogli učvrstiti. Sami nimajo sredstev, oni pa ki jih cenijo jim ne morejo nuditi ničesar (inteligence), oni pa ki imajo se zadovolje že z osnutki in študijami ali pa sploh nimajo razumevanja za visoko umetnost.

V narodu samem je premalo kulturne sile, da bi jih razumel, da bi mu mogel slediti. Ni čuda, nihče ga ni vzgajal. Oni pa so šli v svojem stremljenju naprej in danes stoji skoro osamljeni sredi svojih velikih zasnov, na sredini poto.

Umetnik je za narod toliko časa kulturna potenca, dokler se giblje v njegovo delovanje v mejah narodove zmožnosti. Če pa prekoraci te meje, mu ta ne more slediti, mu ne more nuditi sredstev, umetnik pa obstane sredi poto poln idej in želja a do popolnosti ustvarjanja se ne more povzpeti.

IVANA KOBILICA.

Kje so časi miru in zadovoljstva? Človek se spominja babice, ko je pripovedovala bajke. Tete in njih znanke so hodile na obisk ter pile belo kavo ali čaj. Na stenah hihožitja, na mizi cvetje, na oknu cvetje.

To cvetje nam podaja Kobilica. V njenih slikah se zrcali ponižna meščanska res srčna kultura. Ni velike geste, ni patosa, ni revolucije, temveč mirno zadovoljstvo, duševna uranost. Današnja generacija tega ne občuti, ne more razumeti. V največje si mladosti jo je poparila slana vojna, gladu, pomanjkanju in moralne propalosti. Zato tudi nima smisla za cvetje, za njegovo nežnost.

V vseh silah Kobilice se izraža meška ženska duša. Ljubezno do umetnosti diha iz njih. Izraz minule dobe je to, dobe lepe, a že skoro pozabljene.

FERDO VESEL.

Umetnik in kmet. Narod, kmečki materializem, kmečki humor, a poleg vsa tudi globoka umetniška duša, polna lepote in poezije se izraža v njegovih delih. «Tihozit» je, kranjska klobasa, s čebulo, grozdem in majolico, pristno domače, materializem preprostega kmeta, vse se izraža v njem.

Poezija «Brda», «Gozda», «Jesen» in «Poletja», njiv in travnikov ter vsega onega, kar ima v srcu in v mislih, vsega kar ljubi naš kmet in naš umetnik, vso ljubzen do rodne grude, izražajo te slike. Pa tudi polne poezije, polne onega občutja, ki ga zamore imeti je umet-

«Angelj je v človeški podobi, nam v tolažbo.» je dejal rokodelce. «Sprejmino jo medse.»

«Amen!» je zaključil Joel in se okrenil k lepotic: «Kdor že si, bodi nam pozdravljena, če hočeš živeti z nami naše bomo življenje: bodi nam pozdravljena.»

In se je čudežnolepa gospodična nasmehljala jako ljubko in je zardela.

Štirje puščavniki pa so splezali a svojih vej in stori, kar so bili navajeni. Nabirali so gliste in koreninice v hrano. Roparski morilec je zvil iz velikega lista korček, ga napolnil s studenčnico in ga prinesel gospodični v krepčilo. Obrtnik je izkopal tolsto koreninico, jo skrbno osušil in jo prinesel gospodični. Baron pa je vzel najdebelejšo glisto, ki jo je našel, se nasmehljaj in jo prinesel gospodični. In je vzdihoval pri tem. Le Joel se ni zmenil za čudežnolepega gosta. Koikorkrat se je srečal njegov pogled z njenim, se je pokrivil in pogledal v drugo smer. Ko so se vsi nasitili, so pričeli modrovati.

«Mulier taceat in ecclesia.» je začel Joel in velel čudežnolepi gospodični, naj sede vstran. In so tako modrovali, govorili pa je samo Joel. Ostali pa so le delali, ko da poslušajo. Čuvstvo ne-

Dr. Oetker-jev prah za Pudding

Dobi se povsod ali pa v tovarni

Jos. Reich

v Mariboru

2-1-111

komotiva je drvela z vso brzino. Kurjač je potikal in odprl vrata, za katerimi je gorelo, baš na nekem ovinku, kjer je vsled prepriha buhnil plamen iz žareče peči. Mastna kurjačeva obleka je bila takoj v ognju in revež je goral kot živa baklja. Strojevodja ga je skušal rešiti, toda vpricho nevarnosti, ki je pretila celemu brzovlaku, ni mogel rešiti tovariša, temveč je moral neprestano paziti na lokomotivo. Gnal je vlak naprej z vso silo, a ko je pridrvel na postajo, je bil kurjač vsled strašnih opeklin na celom životu že mrtev.

XXXI. razstava v Jakopičevem paviljonu

niška duša, vsebujejo ta dela. Njegova «Svetnica» ima toliko miline, nežnosti in deviškega izraza, kot ga je najti le v slikah madon starih mojstrov. Tudi to je glavica kmečkega dekleta. Čudovit je portret filozofa, v barvah polno eksprsilnega izraza. Nekaj pa manjka vsem njegovim slikam, to je dostojne opreme. Slike v takih okvirjih so kot biseri v smeteh. V razstavi človek tega še toliko ne občuti, a v sobi so nemogoči. Uporabili je slikar star plot, stare zaboje, čim bolj preperelo in razpalo, s tem večjim veseljem je uporabljen.

Vesel ljubi patino, ter skuša dati svojim slikam, s temi okvirji starejši izraz. Tudi take kakoršne so, so iz dobe že minule, iz katere pa se je ohranil umetnik sam ter se ne počuti v njej dobro. Skušaj ji ueti, ter si ustvarja umetno milje, ki mu odgovarja.

Vesel tvori nekaj prehod minevajoče romantike, katere zadnje melodije izzvene v Kobilicvih tihozitih, v umetnost novejši dobe. Barvni efekti, razna občutja, mraka itd. vodijo v impresionizem, katerega izrazi razstopnik je

RIHARD JAKOPIČ.

Motiv, predmet, detajl, vse se pokrava enotnoma akord, ki izzvni v centralno ležeči, šareni luči. Vse je nekaka priprava, uvod h končnemu svetlobnemu efektu, ki sharmoniran v celoto, vznjua v gledalcu občutje, slično onemu, muzikalnega umetniškega dela. Vse njegove slike od «Posavja», «Oračev», «Ob košnji» pa do «Topolov», vse je zgolj problem svetlobnega izraza. Povsod jedna žareča točka, središče na katero je osredotočeno vse hutenje umetnika. Tudi «Teloh» za večino nerazumljiv, bela cvetka je zanj žarišče svetlobe, na katerega osredotoči slikar vso svojo pozornost in pozornost gledalca. Oseba, cvetje, obleka, oblika itd. vse je zanj sekundarnega pomena. Glavno je barva, žarenje belega cvetja. Vsled svoje skoro abstraktne barvene umetnosti je lažko čisto nerazumljiv. Vidi barve, luč, čuti harmonijo, a motiv objekt, ki je za njegovo razumevanje slike potreben, komaj zasluži. Zato tudi Jakopičevi portreti ne morejo zadovoljiti naročnika, ki želi imeti na sliki sebe, svojca, osebo, ki jo pozna, ne pa samo harmonije žarečih barv in luči.

Jakopičeve slike tudi niso za povprečne sobe današnjih stanovanj. Prvič so v glavnem skice, priprava za končna večja dela, podana le v glavnih tonih in obrisih. Te slike zahtevajo velike prostore, ker učinkujejo le na gotovo distanco. Zahtevajo bogat okvir, bogat interier, soroden baročnemu, vse ona česar povpečno situiran inteligent in ljubitelj umetnosti ter današnji kulturni delavec ne more imeti. Oni pa ki imajo, pa ne čutijo potrebe po umetniškem užitku; temveč po uživanju življenja, ki je danes tako daleč od Jakopičeve umetnosti.

(Dolge.)

Arh. prof. R. Kregar.

K. Ettlinger:

Prerok Joel

Legenda.

V strašnem gnusu nad nemoralnostjo sedanjega sveta se je umaknil bivši župnik naše fare sveto, odromal na Javo, hoteč ustanoviti tam mesto po svoji dobri volji in okusu. In je živel dolgo časa v neki votlini od studenčnice in koreninice in je pridigal živim, dokler ga ni našel neki časopisni reporter in ga oznanil kot novega preroka sveta. In se je zgodilo čudo, da so prihajali ljudje v trumah k Joelu, ki naj jih spokori. Pa si je izbral tri iz svojih privržencev in se umaknil še globlje v goščavo in ustanovil z njimi mesto po svojem okusu. In je bil eden njegovih zvestih baron. Svoje čase je bil jako bogat, pa je imel smolo, da je napravil svoje premoženje na igri in ženskah in ga je njegova družina razdelila in mu ni preostalo drugega kot plesati. Drugi je bil po-topač, ki so ga zasledovali radi roparskega umora s tiralco. Rdeče lase je imel in prav tako lepo barvan nos. In ni imel sicer nič več. In je bil slednjič še tretji, ki je bil utega obrtniška para, zelo pobožen in vegetarijanec. Ti trije so torej sledili Joelu v

notranjost gozda. Joel pa je spoznal, da izvirajo vsi grehi od mesa. «Nič ni pogubnejšega kot luksus.» je priklagal Joel in prekel udobnost življenja. In je prepovedal svojim mlajšim zidati hiše.

In so živeli tako njegovi učenci z njim na nekem borovem drevesu. Zjutraj ob prvih solnčnih pramenih so zapustili svoje bivališče in nabirali gliste in koreninice v svojo hrano. Pa so si potem potolažili svoj glad, posedli ob vnožju svojega drevesa in modrovali. In jim je Joel zapel visoko pesem vzdržnosti in jim bral iz svetega pisma. Potem pa so se vsi štirje shudovali nad svetom in so se zasedli samim sebi jako svetniški. In so se dovolj na hudovali in namođrovali, so splezali vsak na svojo vejo. In si niso mogli raztrgati pri tem svojih hlač, kajti jih niso imeli. Popoldne so telovadili v svrhu okrepitev svojega telesa, kajti so videli, da delajo tudi opice take vaje. In so se vihteli od veje do veje, hodili po rokah, se praskali drug drugega in se obmetavali s smrečnimi storži. Potem so spet jedli, molili in legli na svojih vejah k počitku. In je šlo tako dan za dnevom, deset dolgih let. Pa so mislili, da so vdusili v sebi glas mesa.

In se je pripetilo nekega dne nekaj strašnega.

Ko so se vzbudili v jutranji zarji, so zapazili pod svojimi vejami žensko postavo, lepo kot greh in oblečeno samo v srajco. In je začel Joel: «Poberi se, satanas, Apaga, apaga, apaga!» in je napravil tri križe in je tudi vsak njegov mlajši napravil tri križe, kar jih je vse skupaj dvanaest.

Pa se čudežnolepa gospodična ni pobrala, temveč si je pokrila obraz z rokama, bridko zajokala in dejala: «Jaz nisem satan!»

«Kdo pa si?» je zakričal Joel in se je sklonil tako daleč naprej, da bi bil skoraj padel s svoje veje.

«Jaz sem neva», je dejala čudežnolepa gospodična, «nazvana la belle Clerdéro, in so me ugrabili iz moje vile naličeni možje in me zavlekli v ta gozd. In so mi pobrali vse razen srajce, kajti je v nji uvezen moj monogram, in me pustili samo tukaj. Če se me ne usmilite vi, prečnati starčki, moram tukaj tužno poginiti od lakote. Spogledali so se vsi štirje puščavniki.

«Kaj naj storimo?» je vprašal baron. «Poslana nam je z neba, da nam olajša našo samoto.» je dejal roparski morilec. «Vzemimo jo medse.»

prijetnosti jih ni zapustilo ves dan. Ko je napolnil večer, je rekel Joel: «Ni nam do tega, da bi delili s teboj, ki si nam od Boga poslana, svojo samoto in spali na istem drevesu Poišči si torej, o gospodična, drugo drevo, kjer boš počivala.» In se je tako zgodilo. Čudežnolepa gospodična je splezala na drevo, ki je stalo bolj vstran, štirje puščavniki pa šli k počitku na svoje stare veje.

Ko pa je sinilo jutro, glejte, je sedel vsak od puščavnikov na drugi vrvi popolnoma drugega drevesa in so bili videti jako skrokan. Le Joel je ležal še na istem mestu, kjer je zardel. In je slijal pokoj blaženega na njegovev obličju. Tistega dne pa je zastavil baron tekmo modrovanja vprašanje: «Kakšen pomen ima vzdržnost?» In se je Joel prestrašil v svojem srcu in je govoril dolgo in dobro. Pa so se ostali delali, ko da poslušajo. In je minil ta dan kot prejšnji in so legli k počitku kot prejšnji. In ni Joel nič slišal, da se je o polnoči nekaj zgenilo med vejami. Ko se je zjutraj zbudil, gljete si, manjkala sta dva njegove družine: baron in čudežnolepa gospodična.

In so šli na posvetovanje Joel in roparski morilec in obrtnik, vsi trije. Pa so sklenili počakati, da se izgub-

Gospodarstvo

Lesni trg

V zadnjem času se izvažajo velike množine slavnega lesa III. vrste v Italijo; I. in II. vrsta se pa uporablja manj in se težko spravi v denar. Italijanski lesni trgovci so zelo povpraševali po »candrierah« italijanskih dimenzij, kakor 95x195, 75x175, 75x155 mm in dolžini od 5, 5,50 in 6 metrov, katere imenujejo tudi »mezzole«. Cene lesu so nastopne:

Hrastova debela, od 40 cm naprej in od 2 m dolžine naprej, zacarinjena, prosta za izvoz po 1100 Din, oziroma 86 švicarskih frankov franko jugoslovenska meja ali pa 1490 Din, oziroma 108 švicarskih frankov franko Buchs, Passau ali Salzburg; hrastova debela, od 30 cm naprej, dolžine 2 m naprej, franko jugoslovenska meja, zacarinjena in prosta za izvoz po 900 Din ali 64 švicarskih frankov, franko Buchs, Passau ali Salzburg po 1180 Din, oziroma 90 švicarskih frankov; hrastova debela, od 25, tudi 30 cm naprej, dolžine 2 m naprej, franko jugoslovenska meja, zacarinjena in prosta za izvoz, po 900 Din ali 60 švicarskih frankov ali pa franko Buchs, Passau ali Salzburg po 1100 Din ali 86 švicarskih frankov.

Orehov okrogli les, od 30 cm naprej, dolžine od 2 m naprej, franko jugoslovenska meja, zacarinjen in prost za izvoz, po 1650 Din ali pa 108 švicarskih frankov, franko Buchs, Passau ali Salzburg po 1850 Din, oziroma 130 švicarskih frankov.

Javorjev okrogli les novega seka, od 25 cm naprej in dolžine od 2 m naprej, franko jugoslovenska meja po 960 Din ali 68 švicarskih frankov, franko Buchs, Passau ali Salzburg po 1210 Din ali 90 švicarskih frankov.

Cene za jesenov in lipov okrogli les kakor za javorjev okrogli les.

Bell gaberjev okrogli les, od 25 cm naprej, dolžine od 2 m naprej, franko jugoslovenska meja, zacarinjen in prost za izvoz, po 800 Din ali 67 švicarskih frankov, franko Buchs, Passau ali Salzburg po 1210 Din ali 90 švicarskih frankov.

Bukovi blodi, od 30 cm naprej in dolžine od 2 m naprej, franko jugoslovenska meja, zacarinjen in prost za izvoz po 600 Din ali 38 švicarskih frankov, franko Buchs, Passau ali Salzburg po 930 Din ali 58 švicarskih frankov.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza 28. t. m. Pšenica: baška, 115 vagonov 400. Turščica: banatska, 11 vagonov 180; srbijanska, 15 vagonov 190. Tendence svrstele.

Svinjski sejem v Mariboru (28. t. m.). Dogon: 198 svinj, 2 kozl. Cene so bile: prasei, 7 do 9 tednov stari 125 do 162 dinarjev, 3 do 4 mesece 300 do 400 Din, 5 do 7 mesecev 500 do 700 Din, 8 do 10 mesecev 750 do 950 Din, 1 leto 1150 do 1375 Din. 1 kg žive teže 15 do 17,50 Din, mrtve teže pa 20 do 23 Din. Koze komad 225 do 300 Din. Prodanih 114 komadov.

Dunajski žirinski sejem (27. t. m.). Govada: Dogon 708 komadov. Cene volov oslabele za 500 do 1000 aK pri kg. Notirali so za kg žive teže v tisočih aK: volli 125 do 19, kg žive 13 do 16,5, krave 12 do 15, slabša 7 do 12. — Svinje: Dogon 1749 komadov. Cene mesnim svinjam oslabele za 500 do 1000 aK pri kg. Debele svinje so notirale nespremenjeno. Cene za kg žive teže v tisočih aK: mesne svinje 17 do 22, debele 22 do 24.

Dunajsko tržišče mlečarskih produktov. Na svetovnih trgih so se ti produkti v zadnjem času znatno podražili. Na Dunaju notirajo v tisočih aK: sirovo maslo: gornjeavstrijsko 58 do 59, nižnjavstrijsko, jugoslovensko in madžarsko mlečarsko 70 do 74, holandsko 78 do 80, dansko 82 do 85. Na dunajskem trgu sirovo maslo nekoliko primanjkuje. Sira je dovolj; cene nespremenjene.

Ijenca povrneti. In so čakali tako ves dan. Toda pogrešanca se nista povrnila. In tudi ponoči se nista vrnila, temveč se sploh nista vrnila. Tretji dan pa je izpregovoril roparski morilec: »Oče Joel, ostani tukaj. Naju dva pa, obrtnika in mene, na pusti, da greva iskat izgubljenca. Morda sta zašla ali se jim je pa primerila nesreča. In ju je Joel blagoslovil in dejal: »Pojlita z Bogom. Jaz vaju bom čakal.«

In je čakal Joel ves dan. Toda onadva se nista povrnila. In tudi ponoči se nista vrnila, temveč se sploh nista več povrnila. In je živel tako potem Joel sam v gozdu. Kajti ni bilo v ta kraj nobene časopisnega reporterja, da bi bil zvečel svet o njem in njegovem nehanju. In je postal Joel star in je umrl. In ostalo je njegovo truplo na veji, na kateri je živel Joel. Deset let po njegovi smrti je korakal po gozdu mož. Imel je bele lase in velika očala. In je posil seboj zeleno puščico, kamor je zapiral brošče in črve in gliste vsemogočih vrst. Pisal se je Eugen Dubois. Ko je zagledal Joela, je vzkliznil: »Hvala Bogu, Darwin je rešen. Tu je, dolgoiskani posrednik med človekom in opico.« In je oznanil Dubois svojo najdenjelo svetu. Pa je postal Joel po svoji smrti slaven mož v plačilo za svoje bogodpadljivo življenje in svojo vzdržnost.

== Maksimiranje obrestne mere. Upravni odbor Narodne banke je imel te dni sejo, na kateri je med drugim zaslišal poročilo glavnega direktorja dr. Novakovića o maksimiranju obrestne mere. Dr. Novaković je referiral, da z Narodno banko soglašajo zagrebške in ljubljanske banke, ki so obetale, da bodo podpirale želje Narodne banke, da se maksimira obrestna mera za posojila na 18 odstotkov, a za vloge na 10 odstotkov letno. Posebni odbor v katerem so zastopane banke v Zagrebu in Ljubljani, bo izdelal te dni poročilo o tem predmetu in ga predložil Narodni banki. Kakor smo že poročali, se Udrženje bank v Beogradu ne strinja s to akcijo.

== Trgovinska pogajanja z Avstrijo* se po vesti iz Beograda približujejo h koncu in bodo najbrže zaključena tekom 10 do 15 dni.

== Jugoslavija pozvana, da uredi obrestno in amortizacijsko službo napram Franciji. Kakor poročajo iz Beograda, je francoska vlada oficijelno obvestila našo vlado, da se nahajajo v rokah francoskih državljanov obilnice avstro - ogrskih negaziranih predvojnih dolgov v skupnem znesku 1,5 milijarde francoskih frankov, ki odpade na Jugoslavijo kot nasledstveno državo. Naša vlada se poziva, da stavi francoski vladi predlog o ureditvi obrestne in amortizacijske službe. Preračunan v našo valuto znaša ta dolg okrog 5,5 milijarde dinarjev.

== Aktivnost naše države v trgovini z Bolgarijo. Po statističnih podatkih o zunanji trgovini Bolgarske za prvo polovico t. l. je Jugoslavija izvozila v Bolgarsko za 23 milijonov levov, a uvozila iz Bolgarske za 6 milijonov levov blaga. Naša država je torej v trgovini z Bolgarsko aktivna za 17 milijonov levov. Ves uvoz Bolgarske v prvi polovici je znašal vrednost 2724,99 milijona levov, a izvoz 2 tisoč 50,80 milijona levov. Naiveč je uvozila Bolgarska iz Nemčije (542 milijonov levov), Italije (405 milijonov levov), potem iz Anglije, Avstrije, Francije, Belgije, Rumunije, Češkoslovaške itd. Izvozila pa je Bolgarska največ v Francijo (391 milijonov levov), Nemčijo (320 milijonov levov), Avstrijo, Italijo, Grško, Turčijo itd. Pri uvozu so na prvem mestu tekstilije, potem kovinski izdelki, stroji, instrumenti in aparat, usnje in usnjato blago itd. Med izvoznimi predmeti na je na prvem mestu turščica, potem sleda tobak, jajca, fižol, pšenična moka, pšenica, rožno olje, živina, kože, oglje, šetine itd. Uvoz in izvoz sta se napram lani povečala. Pasivnost trgovinske bilance se je zboljšala od 691 milijonov levov v prvih šestih mesecih lanskega leta na 674 milijonov levov v prvi polovici t. l.

== Znižanje takse na trgovino z devizami. Ministrski svet v Beogradu je sklenil, da se zniža taksa 2,5/100, katero so banke, pooblašene za trgovanje z devizami, plačevale Narodni banki v korist kontrolnega fonda finančnega ministristva, na 1/100 in to od 1. decembra. Nove banke pa bodo še vsprej plačevale 2,5/100. To velja za nove banke samo 1 leto.

== Seja beogradske Trgovske zbornice. Na zadnji seji vodstva beogradske Trgovske zbornice se je sklenilo, da se sestavi v soglasju z Industrijsko zbornico in Centralno industrijskih korporacij komite, ki bo funkcional kot zastopnik teh zbornic pri Mednarodni trgovski zbornici. Tudi se je izdelal za ministrstvo socialne politike predlog, po katerem se določa delovnik v trgovinah tekom letnega časa (od 1. aprila do 1. oktobra) od pol 8 do pol 13, in od pol 15 do pol 19, a tekom zimskega časa od 8 do 12, in od 14 do 19. Da se je sklenilo, da se vprašanje prisilnih poravnav, ki se vedno bolj množijo in ki zelo škodujejo jugoslovenskemu kreditu v inozemstvu, v plenumu še enkrat obravnava. Nadalje naj se v plenumu stavi tudi predlog, da se Trgovska zbornica na pristojnem mestu zavzame za to, da se železniška tarifa za izvoz turščice zniža za 30 odstotkov.

== Preskrba Jugoslavije s soljo. V zadnjem času se je po nekaterih kraljih Jugoslavije občutilo pomanjkanje soli, kar je imelo za posledico navijanje cen. Pomanjkanje izvira od tega, da monopolna skladišča niso bila preskrbljena z normalnimi zalozami. Nedavno pa je bil sklenjen, kakor smo že poročali, dogovor s Poljsko za dobavo 300 tisoč ton soli. Istotako se je sklenila pogodba za dobavo soli z Rumunijo, od koder bodo v najkrajšem času pričeli prihajati transporti.

== Akcija za sklicanje konference gospodarskih organizacij nasledstvenih držav. Z Dunaja poročajo: Na inicijativo Glavne zveze dunajskih sejmških interesentov se je v zadnjem času vršilo več posvetovanj z zastopniki avstrijskih gospodarskih organizacij glede vprašanja vršitve konference gospodarskih organizacij nasledstvenih držav. Posvetovanja so imela uspeh, da se je določil pripravljalni odbor za izvedbo te namere. Obstojni namera, da se priprave za to konferenco tako pospešijo, da bi se mogla ta konferenca vršiti že ob priliki prihodnjega pomladanskega velikega sejma. Cilj je: Gospodarsko zblizanje med posameznimi državami.

== Otvoritev proge Vardiste - Užice. Iz Beograda je odpotovala komisija prometnega ministristva, da prečeda progo Užice - Vardiste, ki bo izročena prometu tekom prihodnjega meseca.

== Gospodarska razstava v Splitu. V Splitu se je pokrenila akcija, da se spomladi ob priliki otvoritve liške proge priredi v Splitu razstava vseh dalmatinskih

kmetijskih, industrijskih in obrtniških proizvodov. V odbor za prireditev te razstave pridejo zastopniki iz Splita, Sibenika in Dubrovnika. Razstava se bo potem prenesla iz Splita v Sibenik, Dubrovnik ter v Beograd, Zagreb in Ljubljano.

== Pivovarna Valjert v Beogradu je imela te dni letno skupščino. Čisti dobiček za prošlo leto je znašal 4,5 milijona dinarjev. Na vsako delnico odpade dividenda 200 Din.

== Pred delavsko stavko pri firmi Eisler & Ortlieb, iz Zavidovića poročajo »Jugoslovenski Lloyd«, da se nahaja v gibanju delavstvo tamosnje firme Eisler & Ortlieb, ki je med največjimi lesnimi podjetji Evrope. Pogajanja, ki so se vršila med delavstvom in poslodajci, so prekinjena, ker je podjetje izjavilo, da je povišanje mezd odvisno od podaljšanja delovnega časa. Velika večina delavstva pa se je izjavila proti podaljšanju delovnika.

== Za izsuševanje Bačke in Srema. V Novem Sadu se je osnovala te dni družba za izsuševanje južne Bačke in severnega Srema. Ob priliki letošnje pomladanske poplave Donave je ostalo pod vodo okrog 5000 orolov prvostorjne zemlje, ki se ni mogla obdelati. Družba predvideva investicijske stroške v znesku 15 milijonov Din. Te stroške bodo poravnale posamezne zainteresirane občine.

== Prodaja bukovega lesa. Na Opotovi gorci kr. Sumke uprave v Kostanjevici se odda 1000 plm bukovega porabnega lesa. Ponudbe s takso 100 Din naj se vložijo pri kr. direkciji šum v Ljubljani (Križanke) do 6. decembra 1924, do 11. dopoldne.

== Dobave. Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 22. decembra ponudbe glede dobave železov za tračnice, glede dobave svetilk za plin, glede dobave 200 komadov lopat in glede dobave ležišč z bronca. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 22. decembra pri ravnatelstvu državnih železnic v Ljubljani glede dobave 65.000 kg plinovozne olin; pri ravnatelstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave raznih desk; pri ravnatelstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave železa za zavore, pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave špagov. — Dne 23. decembra pri ravnatelstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave bandaj za lokomotive. — Predmetni oglasi so v Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani na vpogled.

== Vprašanje zlatih bilanc v Avstriji. Znano je, da se pripravlja v Avstriji zakonita rešitev vprašanja zlatih bilanc po nemškem vzgledu. Na seji finančnega in proračunskega odbora te dni je avstrijski finančni minister dr. Ahrer podal izjavo, da ni izključeno, da se bo s 1. januarjem t. l. vršilo novo ocenjevanje, odnosno prevažanje vrednosti. Seveda je vprašanje ali se bo mogla zakonodaja odpravi te težavne materije izvršiti v tako kratkem času. Kakor izjavlja minister, gre pri tem predvsem za to, ali bo odločitev padla v smislu prevedbe vrednosti ali nove ocenitve. Proti preocenitvam bo minister postavil stroge sankcije. Po ministrovem mišljenju se mora celo vprašanje zlatih bilanc obravnavati pravično, radi česar namerava zakonno prikloniti določeno pooblastilo paragrafa, da se bo izvajanje čim najbolj olajšalo. Na zbor dr. Bauerja, pa kateremu vsebuje zlato bilansiranje motiv za hausse, je odgovoril minister, da bo na podlagi zlatega bilansiranja prišlo med papirji do diferencijal. Avstrijsko časopisje priporoča, da se zakonodajna akcija glede te zamotane snovi pripravi z obsežno anketo.

== Prevažanje na zlato bilanco pri nemških velebankah. Nemška banka (Deutsche Bank) bo prevedla delniško glavico v razmerju 8 : 1, mogoče tudi povojne. — Bilančna seja Srednjeneške kreditne banke (Mitteldutsche Kreditbank) se bo vršila 1. decembra. Predvideva se, da se bo prevedba glavnice izvršila v razmerju 40 : 1. Prevedba glavnice Komerčne banke (Kommersbank) bo usledila v razmerju 16 dve tretjini proti 1.

== Hamburg - Amerika gradi velike ladje po Flettnerjevem sistemu. Iz Londona poročajo, da je sistem ladi na veter brez jader, ki ga je izumil Flettner, vzbudil mnogo zanimanja po svetu. Flettner dobiva neprestano pisma, v katerih ga vprašujejo za podrobnosti. Velika nemška družba Hamburg - Amerika se je odločila izgraditi 10 velikih ladij Flettnerjevega tipa.

== Močno naraščanje insolvent v Italiji. Stevilo insolvent v Italiji kaže v zadnjih štirih letih močno naraščanje. Dočim jih je bilo v prvih osmih mesecih leta 1920, le 100, v naslednjem letu 996, v letu 1922, že 2182, v letu 1923, 3553, jih je bilo v prvih osmih mesecih t. l. 4967.

== Mednarodna razstava usnja v Milanu. Iz Milana poročajo: Gd 22. do 29. januarja 1925 se bo vršila tu prva mednarodna razstava industrije usnja. Ob tej priliki se bosta vršila tudi kongres trgovcev z usnjem in kožami ter kongres producentov obval in trgovcev s tem blagom. Udeležniki bodo uživali običajne železniške in carinske popuste. Informacije se dobe pri Trgovski in industrijski zbornici v Milanu.

== Pomanjkanje blaga v Rusiji. Ker je nakupovalna zmoglost ruskega kmečkega prebivalstva večja od intenzivnosti industrijske produkcije, se radi tega opaža na celem področju sovjetske Rusije pomanjkanje. Zaradi pomanjkanja likvidnega kapitala industrija ne more hitro

nega kapitala industrija ne more hitro povečati svojo sposobnost produkcije, da zadosti potrebi.

== Znižanje diskonta v Norveški. Norveška banka je znižala diskont od 7 na 6,5 odstotka.

== Sovjetska banka v Parizu. Francosko časopisje poroča, da uspešno napredujejo pogajanja, ki jih vodi glede ustanovitve ruske sovjetske banke v Parizu direktor Rusko - azijske banke.

== Francoska zunanja trgovina. V prvih 10 mesecih t. l. je znašal uvoz v Francijo 47,4 milijona ton v vrednosti 32,6 milijarde frankov napram 44,8 milijona ton v vrednosti 25,6 milijarde frankov v istem času 1923. Izvoz je znašal 29,9 milijona ton, v vrednosti 34 milijard frankov napram 19,8 milijona ton v vrednosti 24,3 milijarde frankov v istem času 1923. Po teh številkah je bila torej trgovinska bilanca v prvih 10 mesecih 1923 za 1,3 milijarde frankov pasivna, dočim je letos za 1,3 milijarde aktivna.

Borza

28. novembra:

LJUBLJANA. Vrednote: 7 odst. posojilo 0 do 65,5. Vojna škoda 125 do 125, Celjska posojilnica 210 do 211 (zaključek 210). Ljubljanska kreditna 220 do 0. Merkantilna 125 do 0. Praštediona 900 do 0. Strojne 132 do 150. Trbovlje 470 do 0. Večve zaključek 120. Split 1650 do 1660. Nihag 0 do 64, zadolžnice Kranjske 0 do 90. — Blago: Zaključki: hrastovi plohi, I. in II., 2,60 m, 53 mm, franko meja, 1 vagon 1250 do 1260 (zaključek 1250); topolovi plohi, 40, 50, 60, od 3 m dolžine, III., franko meja, 1 vagon 550 do 600 (zaključek 550).

ZAGREB. V eleklih je tendenca slaba. V bančnih papirjih je bil promet srednji, a v industrijskih majhen. — V devizah je bila tendenca zopet slaba. Blaga je bilo v izobilju. Težji posamezni deviz so napram večerni oslabele. Italija je padla od 298,5 do 298. Samo deviza na Pariz je zaradi svoje mednarodne vrstičnosti porasla danes dalje od 368 na 376. Promet je bil srednji. Največ se je trgovalo v devizah na Italijo, Prago in Svico. Notirale so devize: Dunaj 0,00625 do 0,00825. Budimpešta 0,009 do 0,0095. Italija izplačilo 296,8 do 299,8, ček 296,35 do 299,35. London izplačilo 317,8 do 320,8. New-York ček 682 do 692, Pariz 376,5 do 381,5. Praga 205,4 do 208,4. Svica 1327,5 do 1337,5, ček 1326 do 1336; valute: dolar 67,25 do 68,25, aK 0,008 do 0, furt 313,5 do 316,5; elektri: bančni: Trego 29 do 30. Eskomptna 107 do 108. Kredita Zagreb 106 do 108, Hipo 57 do 57,5. Jugo 101 do 102,5. Ljubljanska kreditna 217,5 do 220, Praštediona 875 do 895. Slavenska 85 do 88, Srpska 136 do 138; industrijski: Eksploatacija 825 do 85, Sečerača 820 do 880. Gutmann 765 do 800. Slaveks 200 do 0. Slavonija 73 do 74. Trbovlje 400 do 470, državni: 7 odst. posojilo 66 do 67, azerne 0 do 25, Vojna škoda 128 do 133.

BEograd. Tendence slaba. Blaga je bilo tudi danes na tržišču v izobilju. Težji deviz pokazujejo neznatno naraščanje. Promet srednji. Notirale so devize: Amsterdam 2780 do 0. Dunaj 0,0072 do 0,0074. Budimpešta 0,0025 do 0,0035. Bukarešta 35,35 do 35,50. Curih 1831 do 1832. London 319 do 319,75. Italija 298,25 do 298,75. Newyork 68,75 do 68,85. Pariz 368 do 369, Praga 206,8 do 207.

Sokol

Sokol I. bratsko zabi svoje članstvo k slovesni zaoblubi, ki se vrši v ponedeljek 1. decembra ob pol enajstih na Taboru. Za članstvo, ki je pristopilo k društvu tekom leta 1924, je prisotnost pri zaoblubi obvezna. Zaoblubo položimo v roke brata staroste ob novozastopni celokupnega odbora in prednajskega zbora. Zdravo! — Odbor. 3196

Sokol Ljubljana II. priredi v nedeljo dne 30. novembra v Narodnem domu v proslavo ujednjenja slavnostno telovadno akademijo z izbranim sporedom. Po akademiji zabavni večer s plesom, ki bo brezvzorno zelo animiran. Sodeluje godba Dravske divizije. Pričetek točno ob 20. uri. K obilni udeležbi vabi odbor.

Vremensko poročilo

Ljubljana, 28. novembra 1924

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0-10	Padavine mm
Ljubljana	7.	765,3	3,0	brezvetra	oblačno	—
Ljubljana	14.	762,1	11,0	—	večin. obl.	—
Ljubljana	21.	764,9	3,2	vahod	jasno	—
Zagreb	7.	761,7	4,0	brez vetra	pol. oblak	—
Beograd	7.	766,7	-1,0	jagovahod	jasno	—
Dunaj	7.	762,4	0,0	—	—	—
Praga	7.	762,4	0,0	—	—	—
Inomost	7.	—	—	—	oblačno	—

V Ljubljani barometer nižji temper. visoka

Dunajska vremenska napoved za soboto: Brez bistvane izpremenbe.

Moja je prehlada prešla!

Hitro in sigurno odstranijo jo izvrstne Aspirin-tablete Bayer.

Pazite na modro-belo-rdečo pečatno znamko.

Sport

SLUŽBENO IZ LNP.

(Seja u. o. z dne 26. t. m.)

Vzame se na znanje demisija MO v Mariboru ter se istemu podeli absolutorij. Kaznuje se SK. Jadran, SK. Hermes in SK. Celje z 25 Din, ker niso klub pozivali v služb. objavah predložiti obračunov prvenstvenih tekem. Ob tej priliki opozarjamo klube, da odslej odpade 1 odst. olimp. davek.

Na dopis T. S. K. Merkur, Maribor, z dne 12. t. m. se odgovori pismeno. Tajnik L.

Članstvu in prijateljem S. K. Iirija. Odbor S. K. Iirija opozarja na današnji dr. Mayerjev večer, ki ga priredi ob 8. uri v novem salonu restavracije Hotel Južni kolodvor, v Kolodvorski ulici ter vabi članstvo vseh sekcij, kakor tudi podporno, da pride v čim večjem številu, da dostojno proslavimo našega jubilarja. Privedite s seboj svojce, ter druge prijatelje dr. Mayerja in Iirija.

Jadran : Primorje. Jutri v nedeljo absolutira oba kluba prijateljski trening tekmo. Doselej, posebno v poslednjem času so nudili nastopi med tema kluboma zanimiv sport. Pri jutrišnji tekmi nastopita tako Jadran kot Primorje z nekaterimi mlajšimi močmi. Tekma se vrši le ob lepem vremenu na igrišču Primorja ter prične ob 14.30 (2.30 pop.).

Največje igrišče sveta. Harvard, mesto v Ameriki, ima največje sportno igrišče sveta, ki se bo otvorilo že prihodnji mesec. Na samih tribunah je nad 60.000 sedežev.

Huzena-sekcija S. K. Iirije. Sestanek v torek, 2. decembra ob 18. v tenis-garodbi — Načelnik.

Lahkotletske tekme petih držav. Avstrijski lahkotletski savez se pozaja z Nemčijo, Madžarsko, Češkoslovaško in Svico, da bi njihovi lahkotletski sodelovali pri lahkotletskih prireditvah, ki jih namerava savez prirediti prihodnje leto ob priliki svoje 25letnice. Ker bodo vse imenovane države najbrže odobrile sodelovanje, utegne biti ta prireditev ena največjih prihodnjega leta.

== Zagrebški klubi na potovanju. Hašk in Concordija bosta napravila v nedeljo in ponedeljek dve mali potovanji. Hašk odide v inozemstvo, in sicer v Budimpešto, kjer bo igral eno tekmo proti delavskemu klubu Törekoes. Concordija igra v Beogradu proti B. S. K., ki je nedavno premagal Zagrebčane z 2 : 1.

LISTA IZZREBANIH STEVILK OLIMPIJSKE LOTERIJE.

Zrebanje se je vršilo dne 31. oktobra 1924, v Zagrebu. Dobitkov je 52 v skupni vrednosti 50.000 Din.

1 dobitek Din 10.000 je dobila št. 5267.

2 dobitka vsak po Din 5000, št. 28.503, 37.579.

4 dobitke vsak po Din 2.500, št. 82186, 26.209, 82.734, 77.712.

7 dobitkov vsak po Din 1000, št. 29.647, 91.878, 37.333, 50.522, 30.677, 90.844, 18.629.

14 dobitkov vsak po Din 500, številke: 31.618, 5.068, 68.651, 75.612, 12.373, 73.973, 75.730, 80.646, 44.494, 61.918, 40.790, 60.927, 78.317, 90.614.

24 dobitkov vsak po Din 250, številke: 3.034, 56.283, 21.344, 99.276, 31.535, 85.910, 43.225, 87.002, 76.393, 24.293, 21.061, 40.275, 21.205, 68.696, 72.053, 15.946, 82.022, 51.472, 25.583, 98.331, 8.889, 62.640, 61.697, 12.516.

Dobitki se izplačujejo samo do 1. decembra pri blaziniku Izvršnega odbora za VIII. Olimpijado, Fr. Vladimira Srneca, Zagreb, Palmotičeva ulica 2, II. kat.

Obnovite naročnino!

Lastnik in izdajatelj: Konzorcijski klub Održavni urednik: Fr. Brozovič, Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani

Mali oglasi

Stane vsaka beseda 20 par. Za "opisovanje" in "sestavljanje" se računa vsaka beseda 1 Din. — Priročajo se le mali oglasi, ki so plačani vnaprej. Plače se lahko tudi v zameno. Na vprašanje odgovarja uprava le, če je vprašanje priloženo zamenu. Za odgovor na manipulacijske priložitosti 3 Din.

Obrt

Fina šivilja
se priporoča za moško in žensko perilo in izdelavo, po ugodnih cenah. Pisanje, ponudbe pod "Perilo 101" na upravo "Jutra". 25541

Ponk

Za srbsko konverzacijo
se išče za Ljubljano rojen Srb z dobro omiko. Ponudbe s pogoji pod "Vladimir" na upravo "Jutra". 25488

Službe

Sčetarsko delavko
posredno za uveljavljanje konjskih žim in za sušitev, se takoj sprejme. Plača po do-
govoru. Ponudbe je poslati na naslov: Anton Novosel, Karlovač, Rakovska ul. 16. 25474

Korespondentka

za nemščino in srbohrvaščino, znanja stenografije, se sprejme za Vojskovo. Samostojne moči naj pošljejo listnoročno pisane prijave na pošto predst. 2. Ljubljana. 25242

Knjigovodkinjo

veščo samostojnega ameri-
kan. knjigovodstva, sprej-
memo. Ponudbe na pošto predst. št. 115. 25385

Sprejme se v trgovino

z mešanim blagom pridnega
in poštenega dekleta brez bra-
ne in stanovanja. Naslov v
upravi "Jutra". 25532

Uradnik

s daljšo pisarniško prakso,
se išče za takojšen nastop
pri podjetju v Beogradu. —
Ponudbe pod šifro "Vesten"
na Aloma Company, Ljub-
ljana. 25529

Vajenca

za tapetno obrt sprejme
proti takojšnji plači. Radovan, Krekov trg št. 7. 25499

Pletilka

se takoj sprejme za izdelavo
oprac. Naslov pove uprava
"Jutra". 25441

Pisar

majša moč, ki ima veselje
do delo, se sprejme takoj
pri 2. nov. letu. Ponudbe
z navedbo izobrazbe in sta-
roeti pod "Mariliv 1600" na
upravo "Jutra". 25418

Krojaškega pomočnika

za veliko delo in vajenca
(prednost ima sin južn. žel.)
sprejme takoj Simon Janc, krov-
je v Radečah pri Zidan-
mostu. 25471

Službe

(iščejo)

Spreten knjigovodja

bilančni, slov., brv. in nem-
ški korespondent, išče pri-
marne službe. Naslov takoj.
Cenjene ponudbe pod značko
"Mariliv 12950" na upravo
"Jutra". 25380

Gospodična

z daljšo trgovsko prakso,
išče mesta kot prodajalka
ali kot pomočnica v gospo-
dinstvu. — Cenjene ponudbe
na upravo "Jutra" pod šifro
"Dobro izpisevalo". 25312

Dekle

z štiriletno trgovsko prakso,
išče primerne službe. Naslov
pove upr. "Jutra". 25310

Za prodajalko

ali blagajničarko
se priporoča mlada, pridna
in zanesljiva gospodična. —
Ponudbe se posli na upravo
"Jutra" pod "Zanesljiva 22". 2

Kot samost. gospodinja

želim vstopiti k samcu ali
vdovu z otroci, tudi na de-
lejo. Ponudbe pod "Pridna
in poštena 13056" na upravo
"Jutra". 25510

Kontoristinja

z večletno prakso in dobrimi
spričevili, razna slovenske-
ga, nemškega in hrvaškega
jezikla tudi strojeplaja po-
poinoma zmožna, išče celo-
dnevno ali polredno delo v
Ljubljani. Ponudbe se po-
slijo pod "J. K. 12398" na
upravo "Jutra". 25446

Dobro izurjena šivilja

gre štati na dom. Naslov v
upravi "Jutra". 25271

Uradnik

z 4letno bančno prakso, vešč
knjigovodstva ter ostalih pi-
sarniških poslov, išče pri-
marne službe. Cenjene po-
nudbe na upravo "Jutra"
pod značko "Vesten". 25340

Za izpopolnitev znanja

1600 mesta izven Ljubljane
absolvent strojne elektrovo-
dske šole z dobrimi spričevili
— Gre kot navaden delavec
ter nastopi lahko takoj. —
Ponudbe na upravo "Jutra"
pod "Absolvent". 25327

Mehan. (ključ.) vajenec

ki ima eno leto učne dobe
za seboj, želi prenesti me-
sto. — Cenjene ponudbe pod
"Vajenec 13057" na upravo
"Jutra". 25517

Revna, mlada vdova

prosi usmiljena srca za služ-
bo hišnice ali kaj podobnega.
Rada opravlja vsakovrstna
dela. — Ponudbe pod značko
"Mlada in pridna" na upr.
"Jutra". 25476

Prodajalka

pridna, poštena, išče službe
v trgovini z mešanim blagom
in nastopi lahko takoj. —
Naslov pove uprava "Jutra". 25454

Ključavničar in mehanik

išče službe, najraje pri ka-
kikoli večjem podjetju. Naslov
v upravi "Jutra". 25473

Kateri gospod

preiskrbi mladi simpatični,
trg. izobraženi blondinci pi-
sarniško službo? Vseeno kle,
lahko tudi pozneje. Revan-
šira se s katerikoli prosi-
slugo. Ponudbe na podruž-
nico "Jutra" v Celju pod
"Revanš 100". 25469

Prodajam

Motorno kolo
znamke "Wanderer", 4 HP,
v najboljšem stanju, prida
Mirko Vehovec, Zuzemberk. 25319

Igrače

dobro ohranjene in več dam-
skih oblik, se prodajo. Naslov
v upravi "Jutra". 25289

Spalna soba

z trdega lesa, nova in druge
pobitvene predmete, se zelo
ugodno prodajo. Odhazel, Am-
brusev trg št. 1/III. 25268

Pnevmatika

710 x 90, rebrasti "Conti-
nental" obroči, ki neredujejo,
se prodajo. Ponudbe s ceno na
upravo "Jutra" pod značko
"Pnevmatika". 25223

I motor

vrtilni tok 350/550 Volt, 4
PS — 40 m bakrenega po-
zmenjkega kablja 3 x 6 —
1 črpalka "Corona" št. 4 a
2 cilindrska, za sesanje, dvig-
kanje in brizganje, ki črpa
39 l v minuti — 1 ročni stroj
za umivanje steklenic. Naslov
v upravi "Jutra". 24945

Miklavžovo darilo

na primeren — dobite v
umetniškem ateljeju za na-
rodne in moderne vezanine
Božene Kopačeve v Kranju.
Cenik zastoji. 24891

Perje

kokoške, gosje in gosji pub-
re, se oddajo vsaki mu-
tino po smetnih cenah ter-
ra 5. Vajda, Cakovce. 1883

Več telefon. aparatov

namiznih in stenskih, jako
dobro ohranjenih, se po nizki
ceni prodajo. Naslov v upravi
"Jutra". 25363

Damski klobuki

sakiteni od 100 do 150 Din,
baršunasti sakiteni od 200
do 250 Din. Velik asienki
po 200 Din. Ogledite izložbo,
Horvat, modistka, Stari trg
št. 21. 2043

Jevšovi hodi

1 vagon, kakor tudi 1 va-
gon lesenih in čršenovih
proda Franc Logar, posrtn.
v Hrastraku. 25536

Sokolski krog

kompl. za manjšo postavo,
se poceni prodajo na Dunajski
cesti 47 (Božegrad, vrata 4)
25546

Šivalni in pletilni stroj

posodo, damski plašč in do-
mače stvari, se radi odpoto-
vajo. Proda v Sp. šiški.
Kmetijska ulica 125. 25545

Dve kompletne postelji

dobro ohranjene, iz hrasto-
vega lesa in nočni omari, se
prodajo na Bleiweisovi cesti
št. 3, pritličje. 25543

Dve kompletne postelji

z trdega lesa, kuhinjsko
kredenco, steložer ter velik
lesen kovač, prodam. Naslov
pove uprava "Jutra". 25521

Nov voz (parizar)

proda Franc Dovč, Stodice
št. 13 pri Ljubljani. 25453

Dvoje oken

s šipami prodam. Naslov v
upravi "Jutra". 25482

Dira

dobro ohranjena, enovredna,
na peresih, se po ugodni ceni
prodajo na Poljanski nasip
št. 6. 25400

Blagajna

teška okoli 600 kg, in pred-
vorne dobe, se po ugodni ceni
prodajo, letošna se prodajo tudi
še nerabljena (predvno
blago). Naslov pove uprava
"Jutra". 25444

Ugodna prilika!

Proda se več lepih spalnih
oprac iz trdega lesa. Poizve
se v škofiji ulici 15 (na dvo-
rišču pri mizarju). 25381

Kupim

3000 božičnih dreves
razne velikosti, potrebuje za
takojšnjo rabo trg. pod-
jetje v Ljubljani. — Cenjene
ponudbe s ceno na upravo
"Jutra" pod "Božično drevo". 25295

Vreče iz jute

in oljnatih sode
kupi kranjska tovarna za
laneno olje in tinez. —
Hrovat & Komp., Ljubljana,
Vegova ulica 6. 24813

Ježice

letine 1923 ali 1924, zdrave
in suhe, kupim vsako množi-
no. Ponudbe z navedbo
mnoštva in cene na trdnjo
Jakob Paučič, Novo mesto. 25370

Parni stroj

(Dampfmaschine), še dobro
ohranjen in lažna marica,
kupi. Ponudbe na upravo
"Jutra" pod šifro "Igrava". 25522

250 m noliškeva tira

z 2 voziki (Hunt) kupi
takoj Joh. Zuri, Kočevje. 25459

Mleto

dobre kakovosti, se kupuje
v večjih množinah. Ponudbe
s ceno poslati na I. mar-
iborsko mlekarstvo Adolf Bern-
hard, Maribor, Aleksandrova
cesta 51. 25476

Kmet prideluje

Fižol preneličar
mandalino šoliti, preklar itd.,
kupi Tome, poštni predst. IV. 25245

Nepremičnina

Kupci nepremičnin!
Zahtevajte
v vsakem javnem lokalu
reklamni list "Posesje"
v katerem so objavljeni
raznovrstni vil. stanovanj
ekih, trgovskih, obrtnih in
gostinjskih hiš ter posestev,
kmetijskih in gradbenih po-
sestev, mitov, žag, stavbišč
itd. — Na željo vam dostav-
ljamo list brezplačno. —
Reklamska pisarna
"POSESJE" d. o. o. z.
v Ljubljani, Sv. Petra c. 24. 2003

Hiša

s prostim stanovanjem, v
sredini Maribora, je ugodno
naprodaj. Naslov v upravi
"Jutra". 25394

ČREVA

vsakovrstna, po najugodnejši ceni kakor vsaka leto
vedno v zalogi. Kupim tudi s rovi in stopljeni
loj in ga plaam po najvišji dnevni ceni.
Jos. BERGMAN, Ljubljana, Poljanska c. 85.
Tvrda obstoji že 25 let! 1-844

restavracija

z večjim številom sob za tuje in z
lepim senčnatim vrtom. — Ista se na-
haja v mestu na Spodnjem Stajerskem
z živahnim prometom.
Ponudbe na upravo "Jutra" pod šifro
"Ugodna prilika". 6435/a

25% popusta

za Miklavža in božič
dobi, kdor naroči do 24. decembra 1924
Zbirko mladinskih spisov,
ki obstoji iz sedem lepo vezanih knjig:

Čika Jova-Gradnik: Kalamandarija.
Čika Jova-Gradnik: Pisani oblaki.
Fr. Milčinski: Tolovaj Mataj. Povest s slikami.
Fr. Milčinski: Zgodbe kraljeviča Marka.
Waschtetova: Pravljice. Z barvastimi slikami.
I. Sorli: Bob in Tedi, dva neugnanca. S slikami.
I. Sorli: V deželi Cirimurcev. Povest s slikami.
Namesto 134 Din, velja v tej dobi cela zbirka le
100 Din, s poštnino 106 Din.

Naroča se v knjigarni
Tiskovne zadruga v Ljubljani
Prešernova ulica št. 54
(nasproti glavni pošti).

Foto-Materijal
vseh vrst tudi
Foto-Materijal
Janko Pogačnik
LJUBLJANA
Gledališka ulica št. 8/II.
Tip-Top kemikalije v
zalogi pri
Foto-Materijal.

25321

Opremljeno sobo

v mestu, izčista dva solidna
gospoda. Ponudbe na upravo
"Jutra" pod šifro "Soba na
razpolago". 25534

Stanovanje

obetojele iz večje in manjše
sobe, kuhinje in verande, v
vili, se odda. — Ponudbe na
upravo "Jutra" pod "Stano-
vanje 12979". 25334

Sohico

v šiški ali hitini, išče go-
spodična takoj ali pozneje.
Ponudbe na upravo "Jutra"
pod "Sohica". 25339

Stanovanje

1-2 sob in kuhinje, 1600
zakonca brez otrok. Plača se
do 500 Din. — Naslov pove
uprava "Jutra". 25494

Prazno sobo

s posebnim vzhodom, 1800 s
decembrom starejša dama —
na periferiji mesta blizu dra-
kolodnice, ali v šiški — pri
boljki družini brez otrok. —
Naslov pri upravi "Jutra"
pod "Vdova". 25465

Lepa mesečna soba

se odda 2 kamor koli go-
spodnja, event. tudi s hrano
Naslov pove uprava "Jutra". 25488

Soba

se odda s 1. decembrom
na Aleksandrovi cesti št. 16,
III. nadst. desno. 25485

Na hrano in stanovanje

se sprejme enonod. Naslov v
upravi "Jutra". 25464

Kapital

Kdor hoče prevzeti
podružnico trgovine v
Krškem ali Brečah, mora
pokočiti kapital v znesku 25
do 30.000 Din. Služba stalna
Ponudbe na upravo "Jutra"
pod "Podružnica". 25446

Dobrosrčna

26 let stara gosp. žel. dopi-
savitelj z letnim prihodkom
od 30-35 let. Dopisje s po-
stnim naslovom pod "Dopisje
100" na upravo "Jutra". 25547

Zamenjam

lepo stanovanje v Mariboru
s stanovanjem v Ljubljani,
ki je pripravno za uradniško
obitelj. — Pisanje poslati
pod "Takoj ali pozneje" na
upravo "Jutra". 24262

Mala opremljena sohica

se odda, event. z zajetkom.
Naslov pove uprava "Jutra". 25526

Soho

tudi neopremljeno, v sredini
mesta, brez hrane, 1600 soli-
den gospod. Ponudbe na upr.
"Jutra" pod "Soliden 13073". 25535

Trgovce

z trgovino mešanega blaga
v letnem industrijskem kralj-
ski znanja zaradi takojšnje
širitve z gospodinjstvom v
sredini mesta, 18-28 let. Predpogoji:
zdrava, premožna in veselo
do trgovine. Cenjene dopise
s sliko, katera se na zahtevo
vrne, pod "Srečna bodočnost"
na upravo "Jutra". — An-
onimne dopise se ne sprejme.
25541

Alasba

Planino

dobro ohranjena, se takoj
kupi. — Ponudbe z navedbo
cene na upravo "Jutra" pod
"Planino". 25494

Godbeni avtomat

se prodajo. Naslov pove upr.
"Jutra". 25440

Živali

1-2 konja

vzajemno čez sime na dele
proti prav dobri ceni. —
Ponudbe na upravo "Jutra"
pod "Uskuba". 25002

Zatekel se je

isočan lovski pes. Lastnik
ga dobi v Vilmarjih št. 33,
pošta št. Vid nad Ljubljano. 25447

Psa volčje pasme

6-12 mesecev starega, ku-
pin. Prednost imajo veliki
in dobri čurjaki. Ponudbe z
navedbo cene na: Obid. Krško. 25408

Lep pes

dobro hišni čuvaj, star 15
mesecev, se prodajo za 250 Din
Naslov pove uprava "Jutra". 25207

Razno

Ribje olje

zajemljeno pristno, najbolje
norveškega izvora, dobi. —
Lekarna Bakarič, Karlov-
ska cesta št. 2. — Direktne
informacije iz Kristijanije! 25340

Vsakovrstne vožnje

zanimive vožnje in dirke
prezame in oskrbi. Naj-
bitneje in po solidnih cenah
služba. Lujza, Krakovska ul.
št. 13. 20821

Trboveljski premog

19.0
drva
angleški premog
slezijske triplete

dobavi "Ilirija" tn.
Kralja Petra trg št. 8.
Telefon 220.
Plačilo tudi na obroke.

Hi vam več potrebno godenljati radi draginje

ALEKSANDER DUMAS ZVEŠTOBA DO GROBA (LA DAME DE MONSOREAU)

„No, kaj pa želi kralj od mene?“ vpraša Saint Luc suhoparno in z nejevoljnim in sitnim obrazom. „Aha,“ pravi, „vi ste to, gospodje Bussy?“ — „Da, jaz sam, in najprej...“ potem zniža glas, da ga je mogel slišati samo njegov sobesednik, „najprej se vam iz srca zahvaljujem za uslugo, katero ste mi izkazali.“ „O,“ pravi Saint Luc, „pa saj to je docela naravno, nisem mogel drugače, ko sem izvedel, kaj se pripravljala. Odvratna mi je bila misel, da jih več naenkrat namerava iz zasede napasti pravega plemiča, kakršni ste vedno bili. Vendar sem pa mislil, da ste že ubiti.“

„No, malo je manjkalo, ampak v tem slučaju je ta primanjkljaj vendarle ogromen in zame največjega pomena.“ „Kako to?“ „No, dobil sem pač lep majhen sunek z mečem, toda mislim, da sem ga vrnil in še obrestni povrhu. Zdi se mi, da sta jih dobila zlasti Schomberg in Epérnon. Tudi Quéfus je dobil svoj delež in se ima zahvaliti le svoji trdi buči, da ni bilo hujšega. Reči pa moram, da ima ta človek menda najtršo butico v Franciji, razven njegovega veličanstva seveda.“

„No, povejte mi torej svojo prigodo! To me bo nekoliko razvedrilo!“ pravi Saint Luc melanholično.

„Ta trenutek zares nimam toliko časa, da bi vam pripovedoval, dragi moj Saint Luc. Prišel sem v najnovejši zadevi. Zdi se mi pa, da se vi prav po notah dolgočasite?“

„Uprav kraljevski, in to je dovolj!“

„No, prav. Prišel sem, da vam prinesem razvedrila. Vraga, ena usluga je druge vredna.“

„Prav imate, usluga, katero mi izkazuje s svojim posetom, ni nič manjša od one, katero sem vam izkazal s svojim svarilom. Meč ne mori hujše, kakor počasno mrcvarjenje z dolgim časom. Ta način morenja je sicer daljši, pa bolj zanesljiv.“

„Ubogi grof!“ pomiluje Bussy. „Torej ste zares jetnik, kakor sem tudi domneval.“

„Menda niti jetniku v ječi ni tako priskutno! Kralj zahteva, da bi ga jaz s svojim humorjem zabaval. Kralj je sicer dober človek, toda včeraj se je urezal. Povedal sem mu več gorkih, kakor njegov dvorski šaljevec, in razen tega sem ga bolj dolgočasil, kakor sam veliki petek!“

„No, glejte,“ vprašuje Bussy. „Pa bi vam jaz ne bi mogel sedaj storiti kakšne nadaljnje usluge?“ — „O, seveda, še prosim vas zanjo! Potrudite se na moj dom ali bolje rečeno, na dom maršala de Brissaca, in sporočite tam moji soprog, revici, kje sem. Moja žena je gotovo v velikih skrbeh in razen tega se jej gotovo moje izostajanje zdi nekam čudno in nerazumljivo.“

„Pa kaj jej naj rečem?“

„Eh, vraga, povejte jej, kaj ste videli. Jaz sem jetnik, ki je izroččen, ne vem, kaj naj rečem, komu. Kajti od včeraj mi kralj pridiga o prijateljstvu dolgovozno kakor Ciceron in obenem o kreposti, kakor Sokrat. Dolgočasi me.“ „Kaj mu pa vi odgovarjate?“

„Odgovarjam mu, kar je naravno, da kar se tiče prijateljstva, naj name nikar ne računa, ker sem nevaležnež, a kar se tiče kreposti, da nisem Sokratovega mišljenja in da mi grški običaji sploh ne ugajajo. Kar smejati se mu moram v brk, ko mi on elegično vzdihuje: „O, dragi Saint Luc, prijateljstvo je torej le utvara.“ Krepost je torej le prazno ime?“ To mi ponavlja kralj najprej po francosko, potem še po latinsko in nazadnje po grško, misleč, da ga bom tako bolje razumel.“

Paž se za svojo zaveso zasmije.

„Kaj hočete,“ se smehlja tudi Bussy, „dvakrat ponovljeno bolje drži, in če hočete, da bo argument močnejši, ponovi ga še tretjič. Bis repetita placet, pravijo. Toda, ali ne morem nič boljšega storiti za vas?“

„O, boga mi, to že. Toda ne upam si prav.“

„O, potem je že storjeno. Kar ven z besedo!“

„Kako to?“

„Kar ste doslej hoteli, to sem že vse domneval, saj veste, da

poznam razmere na dvoru ravno tako dobro, kakor vi sami, in sem vse to že povedal vaši gospej soprogi.“

„Pa kaj je odgovorila?“

„Najprej ni hotela verjeti. Skrbelo jo je, da so vas spravili kam drugam in da je vaša usoda še hujša. Toda,“ in Bussy pogleda proti oknu, „toda upam, da se bo sedaj kmalu sama prepričala, da sem govoril istino. Torej, prosim vas, želite si kaj večjega, kaj, recimo, skoraj nemogočega, kajti draži me, da bi podvzel jaz kaj takega. Takorekoč Herkulovo nalogo mi naložite.“

„Torej, dragi moj Bussy, pripravite mi hipogrifa Astolfovega, naj prileti po zraku pod moje okno, da ga za hip zajašem in da me ponese domov.“

„Dragi Saint Luc, pa je stvar še bolj enostavna. Pošljem torej hipogrifa k vaši ženi, naj ga ona zajaše in pride na ta način semkaj k vam!“

„Sem?“

„Da, sem!“

„V Louvre?“

„I, kako pa! Ni li to zabavna misel? Povejte!“

„O, hudiča! Misel je sijajna! Samo...“

„Potem se vi ne bi več dolgočasil!“

„Mislim, da ne!“

„Torej, vi pravite, da se dolgočasi zelo?“

„Neznosno, vam povnavljam! S Chicolom, ki je sicer dober sabljač, sva stavila davi, da ga ne zadene trikrat s konico meča, in tepec se je smejal. Razjezilo me je samega dolgočasia, da sem ga zares trikrat sunil v rebra. Če pojde to tako dalje, ga bom pa še ubil, zares, ne za vajo, ali pa se mu bom dal ubiti, kajti to je... to presega že vse...“

„Ali hočete, da vam za nekaj časa pustim tukaj svojega paža?“

„Meni? Po čemu?“

„E, fejt fant je ta moj paž!“

„Hvala vam,“ pravi Saint Luc. „Paži so mi odvratni. Kralj mi je že stavil ponudbo, naj se zabavam z njim, na način, ki mi je od vseh zabav najmanj zabaven. Ponudite svojega paža kralju. Ko pridem od tod, pojdem na delo, kakršno je bilo v Chenonceux in nočem druge postrežbe, ko od njih, ki nam glave vedre itd., in še to tako, da bom jaz določal program in kostum.“

„No,“ pravi Bussy flegmatično, „pa vsaj poskusite.“

Barvne trakove, karbon-papir-indigo

L. BARAGA, LJUBLJANA,
Selenburgova ul. 6/I.

Naznanilo in priporočilo.

Slavnemu p. n. občinstvu vljudo naznanjam, da vključ svoj bolezni, ki me pa ne ovira v mojem podjetju, izvršujem še nadalje krojaški obrt ter izgotavljam vsa naročila točno po najnovejši angleški modi. Za cenj. naročila se priporočam veličastvošnjem Ant. Reisner, krojaški atelje

6543a Ljubljana, Resljeva cesta 7.

Sv. Miklavž se bliža in prinese lepe igračke.

Velika izbira parketov, Miklavžev, punč v vseh ve likostih iz pločevine in blaga. kuhinjske orave, šte dilnike, ku injsko posodo, gugalnice, konjčke in druge živali: opice, slone, zajčke, mačke iz lesa in blaga; dalje razne modčke, žoge. Zelo velika izbira elektrinih železnic, kino-aparatur s filmi in drugo norimbersko galanterijsko blago.

Za dame in gospode nudim po zelo ugodnih cenah fine kosmetične potrebščine, parfume, kasete, razno orodje za manikuro, tintinke, usnjene torbice, listnice, denarnice, šatnje, servise za kadičice itd. v veliki izbiri.

Obiščite trgovino galanterije in igrač

M. JOSEK v CELJU
Glavni trg 2. 6555/a

Gospodična

absolventinja trgovske šole, večša knjižničarica, z lepo pisavo, ki je bila morda že zaposlena v trgovini z zlatnino 6568a

se sprejme v tehnični oddelku tovarne zlatnine.

Prošnje iz izpise ali do 1. decembra t. l. na „ZLATARNA“, d. d., tovarna, Celje.

„VINARIA“

delniška družba vinogradnikov v Ptuju priporoča vinskim trgovcem in gostilničarjem svojo bogato zalogo izbornih hlačk in ljutomerskih vin po zelo ugodnih cenah. 2038/a

NAZNANILO.

P. n. občinstva naznanjam, da otvorim v nedeljo dne 30. novembra 1924. v lastnem paviljonu na vgalu Aleksandrovo cesti in Beethovnovi ulici novo opremljen in modern urejen

cvetlični salon.

P. n. občinstvo zagotavljam, da bom isto postregel v popolno zadovoljstvo ter se priporočam za izdelovanje šopkov in vencev ter sploh vseh v to stroko spadajočih aranžmajev po najnovejši obliki. V zalogi imam veliko sveže cvetje, žalve in za razne prireditve primerne trakove.

Cene zmerno!

Postrežba točna!

6561/a

Za cenjena naročila se priporoča Viktor Korsika.

V boj za srečo! Več e posestvo s hišama, ki ju kaže slika za 100 Din

dobi lastnik naše srečke, ki ga bo zadel žreb. 6531/a

Cela srečka 100 Din.

Četrtninska srečka 25 Din, desetinska srečka 10 Din.

Pri četrtninskih srečkah igrajo štiri, pri desetinskih deset oseb na jedno število. Ako zadene žreb četrtninsko ali desetinsko srečko, se vrši med štiri ali desetimi, oziroma desetimi posetniki dobika ponovno žrebanje, ako se isti tekoni 14 dni med sabo glede dobika ne sporazumejo. Izžrebanih števil je 2000. Dan žrebanja se naznači po časopisih takoj, ko bodo srečke razprodane. — Srečke razprodaja Prosto voljno gasilno društvo v Stranšću pri Ptuju proti napre vposlanemu znesku za srečko ter 3 Din za priporočeno pošiljatev. Iste se posod prodavatelji srečk.

! Došle novosti!

Oglejte si bogato zalogo po konkurenčnih cenah

A. Šinkovec nasl. K. Soss

Ljubljana, Mestni trg 19.

Zimske suknje

v vseh modernih oblikah iz češkega in angleškega blaga priporoča po jako zmernih cenah

A. KUNC, LJUBLJANA

Gospodska ulica št. 7. 6427a

Šumarski inženjer

z državnim izpitom, za samostaino vodstvo veleposestev, se išče za graščno Boštanj ob Savi (Slovenija), ki ima skoro samo gozdove.

Reflektantje, ki so samostaino vodili že enako gospodarstvo, naj pošljejo po udbe z življenjepisom na tvrdko: And. Jakil, Karlovac.

Radi povečanja in prenovitve mlina in žage

se prodaja

parna lokomobila na kolesih 25 HP in nekaj mlinskih strojev

Dopisi naj se naslovijo na upravo veleposestva

Beltinci (Prekmurje). 6526/a

Brzjaviti TRGOVSKA

PODRUŽNICE:

Maribor, Kamnik, Konjice, Novo mesto, Ptuj, Rakek, Slovenjgradec, Slovenska Bistrica.

TRGOVSKA BANKA, D. D. V LJUBLJANI

Telefoni: 139, 146, 458

DUNAJSKA CESTA št. 4 (v lastni stavbi)

EKSPOZITURI:

Logatec, Prevalje.

KAPITAL in REZERVA Din 19,000.000

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulatneje.